

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΑΘΗΝΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

**Έρευνα για την αξιοποίηση των
ηλεκτρονικών εκδόσεων στην
Ελλάδα**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΛΕΝΗ ΚΑΡΥΔΑ (Α.Μ. 01152)

Επιβλέπων καθηγητής: Δημήτριος Κουής

Αθήνα, Μάιος 2012

Αφιερώνεται

Στην οικογένεια και στους φίλους μου

Περιεχόμενα

Αφιερώνεται.....	iii
Περίληψη	viii
Λέξεις- Κλειδιά.....	ix
Abstract	x
Key words	xi
1. Εισαγωγή.....	2
1.1 Ιστορική Αναδρομή	4
1.2 Στόχοι διπλωματικής εργασίας.....	5
2. Ηλεκτρονική έκδοση- Ηλεκτρονικό βιβλίο	7
2.1 Ηλεκτρονική έκδοση	7
2.2 Ηλεκτρονικό βιβλίο (e-book)	8
2.3 Πλεονεκτήματα e-book	9
2.4 Μειονεκτήματα e-book.....	11
2.5 Ηλεκτρονικές συσκευές ανάγνωσης e- books	12
2.5.1 Ηλεκτρονικός υπολογιστής – Φορητός H/Y	12
2.5.2 Μικροί φορητοί ηλεκτρονικοί υπολογιστές	12
2.5.3 Κινητά τηλέφωνα νέας γενιάς (smartphones)	13
2.5.4 Ηλεκτρονικοί αναγνώστες, e-book readers, e-readers	14
2.5.5 AmazonKindle – Ο πιο διάσημος ηλεκτρονικός αναγνώστης.....	17
2.6 Βασικά μορφότυπα (formats) ηλεκτρονικών βιβλίων.....	21
3. Διεθνείς Τάσεις και ηλεκτρονικό βιβλίο	23
3.1 Αναπτυγμένες χώρες.....	23
3.1.1 Ευρώπη.....	23
3.1.2 Η Αμερική.....	25
3.2 Αναπτυσσόμενες χώρες.....	26
3.2.1 Λατινική Αμερική.....	27
3.2.2 Αφρική	28
3.2.3 Αραβία.....	28

3.2.4	<i>Ρωσία</i>	29
3.2.5	<i>Ινδία</i>	30
3.2.6	<i>Κίνα</i>	31
3.3	Σύγκριση αναπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών	32
3.4	Ηλεκτρονικές εκδόσεις και ελληνική πραγματικότητα.....	33
3.4.1	<i>Ελληνικοί εκδοτικοί οίκοι και ψηφιακά</i>	33
3.4.2	<i>Ελεύθερη πρόσβαση σε e-books – Creative Commons Attribution</i>	35
3.4.3	<i>Αυτοεκδόσεις</i>	36
4.	Έρευνα με ερωτηματολόγιο για την αποτύπωση της ελληνικής εκδοτικής δραστηριότητας ..	37
4.1	Μέθοδος έρευνας – Λογισμικό Lime survey.....	37
4.2	Βήματα διενέργειας έρευνας με ερωτηματολόγιο	39
4.2.1	<i>Κατάρτιση ερωτηματολογίου</i>	39
5.	Παρουσίαση αποτελεσμάτων	50
5.1	Ερωτήσεις - Απαντήσεις σε σχέση με τα Στοιχεία εκδότη	50
5.1.1	<i>Σε ποιες κατηγορίες βιβλίων δραστηριοποιείστε κυρίως ;</i>	50
5.1.2	<i>Πόσους τίτλους βιβλίων διαθέτει αποκλειστικά ο εκδοτικός σας οίκος;</i>	52
5.2	Ερωτήσεις σχετικά με το ηλεκτρονικό βιβλίο.....	54
5.2.1	<i>Διαθέτετε στους αναγνώστες σας βιβλία σε ηλεκτρονική μορφή;</i>	54
5.2.2	<i>Ποια πιστεύετε ότι είναι τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα του ηλεκτρονικού βιβλίου (e-book) για έναν εκδοτικό οίκο;</i>	58
5.2.3	<i>Ποια πιστεύετε ότι είναι τα σημαντικότερα μειονεκτήματα του ηλεκτρονικού βιβλίου (e-book) για έναν εκδοτικό οίκο;</i>	61
5.3	Περιπτώσεις μη διάθεσης ηλεκτρονικών βιβλίων από τον εκδοτικό οίκο.	64
5.3.1	<i>Γνωρίζοντας ότι η εξέλιξη του ηλεκτρονικού βιβλίου είναι αναπόφευκτη προτίθεστε σε συνεργασία με κάποιον άλλο εκδοτικό οίκο ή φορέα (δημόσιο ή ιδιωτικό) που ήδη διαθέτει ηλεκτρονικά βιβλία ή έχει την κατάλληλη τεχνογνωσία, ώστε να ακολουθήσετε και εσείς τις μελλοντικές εξελίξεις;</i>	64
5.4	Περιπτώσεις διάθεσης ηλεκτρονικών βιβλίων από τον εκδοτικό οίκο.	66
5.4.1	<i>Σε ποια μορφή αρχείου είναι τα ηλεκτρονικά βιβλία που διαθέτετε;</i>	66

5.4.2 Σε περιπτώσεις που το βιβλίο διατίθεται σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή πώς κατανέμεται η ζήτηση των αναγνωστών;	68
6. Συμπεράσματα - Προτάσεις.....	70
Βιβλιογραφία.....	73

Περίληψη

Στην σημερινή εποχή, οι νέες τεχνολογίες διεισδύουν σε κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα. Σε αυτό το πλαίσιο η μετάβαση από το έντυπο βιβλίο στο ηλεκτρονικό συμβαίνει με γοργούς ρυθμούς. Η αλλαγή της εκδοτικής αλυσίδας είναι αναπόφευκτη αφού δεν είναι απαραίτητα τα στάδια της εκτύπωσης, της μεταφοράς και της διάθεσης του υλικού. Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η καταγραφή για πρώτη φορά της ελληνικής εκδοτικής δραστηριότητας σε σχέση με τις ηλεκτρονικές εκδόσεις και τα ηλεκτρονικά βιβλία. Ακόμη θα παρουσιαστούν οι διεθνείς τάσεις σε αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες και θα συγκριθούν με την ελληνική πραγματικότητα. Τα συμπεράσματα της έρευνας αυτής προκύπτουν κυρίως από τα αποτελέσματα ερωτηματολογίου που απαντήθηκε απο μεγάλο μέρος του ελληνικού εκδοτικού χώρου.

Λέξεις- Κλειδιά

Ελληνική εκδοτική δραστηριότητα

Εκδοτικοί οίκοι

Ηλεκτρονικοί αναγνώστες

Ηλεκτρονικές εκδόσεις

Ηλεκτρονικό βιβλίο

Abstract

In the present era, new technologies emerge; enabling the transition from printed books to the electronic ones. In this context, changes in publishing stages are inevitable and very fast (i.e. printing, transportation and disposal stages are skipped). Among others the present diploma thesis aims to investigate, for the first time, the Greek publishing activity in relation to electronic publishing and electronic books. Furthermore, the world trends on the subject, in developed and developing countries compared with Greece will be presented. The findings of this study arise mainly from the results from a questionnaire answered by a large part of the Greek publishing world.

Key words

Greek Publishing Activity

Publishing houses

Digital / Electronic publishing

Electronic book (e-book)

Electronicreaders (e-reader)

1. Εισαγωγή

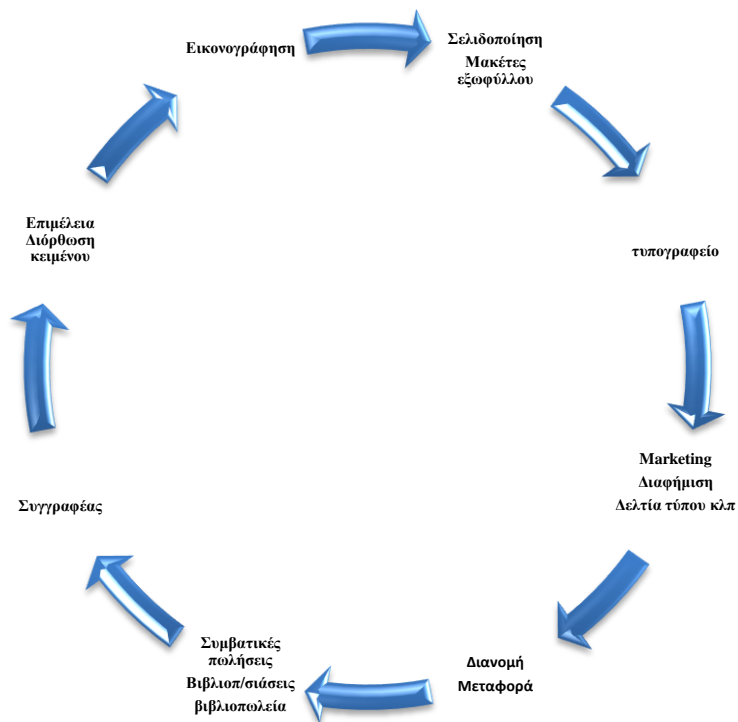
Στο παρελθόν η πρόσβαση στην πληροφορία είχε αρκετούς περιορισμούς. Επί το πλείστον μόνο όσοι γνώριζαν γραφή και ανάγνωση και είχαν την οικονομική δυνατότητα μπορούσαν να έχουν πρόσβαση σε ένα χειρόγραφο κείμενο. Οι περισσότεροι εκ των οποίων, είτε ήταν μέλη κάποιας «elite» κοινωνίας, είτε ανήκαν στο ιερατικό σκέλος κάποιας θρησκείας.

Όλα αυτά άρχισαν να αλλάζουν με την εφεύρεση της τυπογραφίας, στην συνέχεια με την ελεύθερη χρήση των βιβλιοθηκών από το κοινό και σήμερα με τη χρήση του διαδικτύου. Αυτή τη στιγμή κάθε χρήστης του διαδικτύου παγκοσμίως έχει ελεύθερη πρόσβαση σε τεράστιο όγκο πληροφοριών.

Η μετάβαση όμως από την έντυπη στην ηλεκτρονική εκδοτική δραστηριότητα επέφερε συνταρακτικές αλλαγές στη μορφή του βιβλίου. Όχι μόνο στο τρόπο ανάγνωσης από τους τελικούς χρήστες αλλά και στον τρόπο πρόσβασης στο τεκμήριο (business model)[1],[6]. Εφόσον παραλείπονται στάδια της εκδοτικής αλυσίδας όπως η εκτύπωση, η μεταφορά και η φυσική διάθεση του υλικού, αναμενόμενη είναι και η αλλαγή στο επιχειρηματικό μοντέλο (βλ. εικ.1 και εικ.2, σ.3)[3].

Όλο και περισσότεροι φορείς (εκδότες, βιβλιοθήκες, δημόσιοι οργανισμοί κτλ.) προχωρούν στην υιοθέτηση των ηλεκτρονικών εκδόσεων και των εργαλείων που τις επιτρέπουν. Ο βαθμός διείσδυσης των νέων τεχνολογιών αλλά και ο τρόπος χρήσης των εργαλείων θα προσδιορίσουν την μετάβαση στην εποχή του ηλεκτρονικού εντύπου.

Η διπλωματικής αυτή εργασίας βασίστηκε στην ιδέα του ηλεκτρονικού βιβλίου (e-book) με στόχο να καταγραφεί για πρώτη φορά η ελληνική εκδοτική πραγματικότητα και οι ηλεκτρονικές εκδόσεις.

Εικόνα 1: Στάδια εκδοτικής αλυσίδας έντυπου βιβλίου

Εικόνα 2: Στάδια εκδοτικής αλυσίδας ηλεκτρονικού βιβλίου

1.1 Ιστορική Αναδρομή

Η πρώτη ψηφιοποίηση έντυπου βιβλίου σε ηλεκτρονικό υπολογιστή, το πρώτο δηλαδή ηλεκτρονικό βιβλίο, είναι η Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας των Ηνωμένων Πολιτειών (ΗΠΑ), που έγινε το 1971 από τον φοιτητή Michael S. Hart στο πανεπιστήμιο του Ιλινόι. Την εποχή εκείνη, όπου δεν υπήρχαν οι λεγόμενοι προσωπικοί ηλεκτρονικοί υπολογιστές, δόθηκε η δυνατότητα απεριόριστης χρήσης του ηλεκτρονικού υπολογιστή Xerox Sigma V mainframe computer, στον Hart από την ομώνυμη εταιρία. Ανάμεσα στις άλλες δραστηριότητες, θέλοντας να ανταποδώσει προς την εταιρία αλλά και την κοινωνία γενικότερα, δημιούργησε το πρώτο ψηφιακό βιβλίο. Η συγκεκριμένη προσπάθεια αποτέλεσε τον πρόδρομο για το Project Gutenberg¹ την παλιότερη εν ενεργεία ψηφιακή βιβλιοθήκη, η οποία έχει αρχειοθετήσει ένα τεράστιο όγκο με πολιτισμικά έργα.

Γενικότερα τα πρώτα ψηφιακά βιβλία αφορούσαν συγκεκριμένα γνωστικά πεδία κυρίως τεχνολογίας, λειτουργικών συστημάτων, εκπαιδευτικού περιεχομένου κ.α. Το κοινό λοιπόν που απευθύνονταν ήταν πολύ περιορισμένο. Τη δεκαετία όμως του 90' το διαδίκτυο βοήθησε στην εύκολη μεταφορά και διάδοση ηλεκτρονικών αρχείων και κατ'επέκταση ψηφιακών βιβλίων. Έτσι άρχισαν να δημιουργούνται πολλές μορφές ηλεκτρονικών βιβλίων, πολυάριθμα λογισμικά προβολής τους και μεμονωμένες συσκευές ανάγνωσης τους.

Το 1998 οι βιβλιοθήκες των Ηνωμένων πολιτειών έδωσαν δωρεάν πρόσβαση στο κοινό σε ψηφιακά βιβλία μέσω των ιστοσελίδων, αλλά δεν επέτρεπαν τη λήψη τους, τοπικά, από τους χρήστες. Το 2003, οι βιβλιοθήκες άρχισαν να προσφέρουν δωρεάν τη λήψη διάσημων μυθιστορημάτων (χωρίς να παραβιάζονται τα πνευματικά δικαιώματα) και άλλων ηλεκτρονικών βιβλίων στο ευρύ κοινό, χρησιμοποιώντας ως μορφή ψηφιακού αρχείου το Portable Document Format (PDF) (Βλ. κεφ.2, σ.21) της εταιρίας Adobe με πολύ μεγάλη επιτυχία. Το 2010 πολύ μεγάλο ποσοστό των δημόσιων βιβλιοθηκών των ΗΠΑ προσφέρουν ηλεκτρονικά βιβλία στους χρήστες και μελετάται από όλες τις βιβλιοθήκες, ο δανεισμός ηλεκτρονικών βιβλίων με τη μορφή αδειών χρήσης περιορισμένης χρονικής διάρκειας. Παρ' όλη όμως την ανάπτυξη των ηλεκτρονικών βιβλίων αρκετοί εκδότες αλλά και συγγραφείς προβάλλουν

---

¹ Michael S. Hart, Project Gutenberg . Διαθέσιμο

σε: http://www.gutenberg.org/wiki/Michael_S._Hart(Ανακτήθηκε 14 Νοεμβρίου, 2011).

αντιρρήσεις ως προς τις ηλεκτρονικές εκδόσεις επικαλούμενοι το θέμα των πνευματικών δικαιωμάτων, την πειρατεία αλλά και την ανάγκη χρήσης ηλεκτρονικών συσκευών ανάγνωσης. Τον Ιανουάριο του 2010, η εταιρία Apple αφού συμφώνησε με πέντε μεγάλους εκδοτικούς οίκους να διανέμει ηλεκτρονικά βιβλία παρουσίασε στην αγορά το i-Pad. Τοi-Padείναι ένας υπολογιστής τύπου ταμπλέτας (tablet) που εκτός από συσκευή ηλεκτρονικής ανάγνωσης έχει κι άλλες παρόμοιες λειτουργίες με αυτές του προσωπικού ηλεκτρονικού υπολογιστή. Επιπλέον, το iPad περιλαμβάνει την ειδική εφαρμογή ανάγνωσης ibook (Βλ. κεφ.2, σ.21), η οποία μεταξύ άλλων παρέχει πρόσβαση στοi-bookstore για την αγορά βιβλίων, βοηθάει στην ταξινόμηση και αρχειοθέτηση των e-books, και επιτρέπει και την ανάγνωση βιβλίων σε e-pub (Βλ. κεφ.2, σ.21) και pdf.

Τον Ιούλιο του 2010, το βιβλιοπωλείο της Amazon.com, με τον e-reader kindle, ανακοίνωσε ότι οι πωλήσεις των ηλεκτρονικών βιβλίων ξεπέρασαν αυτές των έντυπων. Σήμερα οι επικρατέστερες συσκευές αποκλειστικά ηλεκτρονικής ανάγνωσης με ανάλογο λογισμικό αλλά και περιεχόμενο, είναι το Kindle από την Amazon, το PRS-500 της SONY και το Nook από την Barnes&Noble και το iPad από την Apple².

1.2 Στόχοι διπλωματικής εργασίας

Στη διπλωματική αυτή εργασία έγινε προσπάθεια να καταγραφεί η παρούσα κατάσταση της ελληνικής εκδοτικής δραστηριότητας σε ότι αφορά τις ηλεκτρονικές εκδόσεις και κυρίως το ηλεκτρονικό βιβλίο.

Πρώτον, εκφράζοντας τον βαθμό που έχει επηρεάσει την εκδοτική αλυσίδα σε σχέση με το έντυπο. Δεύτερον, αναφέροντας τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του σε σύγκριση με την έντυπη μορφή (από την πλευρά των εκδοτών). Τρίτον, εξηγώντας με ποιο τρόπο μπορεί να διαβάσει κάποιος ένα ηλεκτρονικό βιβλίο, ποιες είναι οι συσκευές ηλεκτρονικής ανάγνωσης και τα χαρακτηριστικά τους. Στη συνέχεια κάνοντας αναφορά των διεθνών εξελίξεων στην αγορά του ηλεκτρονικού

---

² E-book, Wikipedia, the free encyclopedia. Διαθέσιμο σε: <http://en.wikipedia.org/wiki/E-book> (Ανακτήθηκε 15 Νοεμβρίου, 2011)

βιβλίου σε αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες καθώς και στην ελληνική πραγματικότητα.

Τέλος, για τον σκοπό της καταγραφής της εκδοτικής κατάστασης στον ελληνικό χώρο πραγματοποιήθηκε έρευνα με τη χρήση ερωτηματολογίου. Η διεξαγωγή της έρευνας στηρίχθηκε στο λογισμικό ανοιχτού κώδικα «lime survey»³. Το ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο που δημιουργήθηκε στάλθηκε σε ένα μεγάλο αριθμό εκδοτών μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Οι λεπτομέρειες της έρευνας, τα αποτελέσματα, οι αναλύσεις και τα συμπεράσματα αναφέρονται στα δύο τελευταία κεφάλαια.

---

³LimeSurvey: An Open Source survey tool /LimeSurvey Project Hamburg, Germany. <http://www.limesurvey.org>

2. Ηλεκτρονική έκδοση- Ηλεκτρονικό βιβλίο

2.1 Ηλεκτρονική έκδοση

Ηλεκτρονική έκδοση μπορεί να χαρακτηριστεί οποιοδήποτε τεκμήριο που διατίθεται στους χρήστες σε ψηφιακή μορφή όπως βιβλίο, περιοδικό, εφημερίδα, ιστοσελίδα, κτλ. Πρόκειται για το ηλεκτρονικό αρχείο/τεκμήριο που η ανάγνωση του μπορεί να γίνει με τη βοήθεια συγκεκριμένου λογισμικού μέσω μιας ηλεκτρονικής συσκευής που μπορεί να το αναγνώσει. Τέτοιες είναι ο ηλεκτρονικός υπολογιστής, σταθερός ή φορητός, τα κινητά τηλέφωνα νέας τεχνολογίας και οι ηλεκτρονικοί αναγνώστες (e-readers), όπου σε κάθε περίπτωση πρέπει να παρέχεται η δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο.

2.2 Ηλεκτρονικό βιβλίο (e-book)

Το ηλεκτρονικό ή ψηφιακό βιβλίο (αγγλικά: e-book) είναι ένα βιβλίο που εκδίδεται σε ψηφιακή μορφή. Μπορεί να είναι η ηλεκτρονική εκδοχή ενός έντυπου βιβλίου, μπορεί το ίδιο να διατίθεται και σε τυπωμένη μορφή. Αλλά μπορεί να διατίθεται και μόνο ηλεκτρονικά (e-born book).

Το ηλεκτρονικό βιβλίο έχει τη μορφή ενός ηλεκτρονικού αρχείου ακολουθώντας διάφορα μορφότυπα (formats) όπως epub, pdf, mobirocket κτλ. Στις περισσότερες περιπτώσεις το ηλεκτρονικό βιβλίο περιέχει περισσότερες πληροφορίες από ένα έντυπο βιβλίο όπως λεξικό, εικόνες, video, διασύνδεσμους, μεταφράσεις σε διαφορετικές γλώσσες κτλ. Η ανάγνωση του γίνεται με συγκεκριμένο λογισμικό από εξειδικευμένες συσκευές ηλεκτρονικής ανάγνωσης (π.χ. e- readers), από απλούς υπολογιστές ακόμα και από κινητά τηλέφωνα.

2.3 Πλεονεκτήματα *e-book*

Το ηλεκτρονικό βιβλίο είναι πολύ πρακτικό και χρηστικό για τους παρακάτω λόγους:

- Μειώνει το κόστος παραγωγής, διακίνησης και διάθεσης σε σχέση με το έντυπο.
- Με την ηλεκτρονική μορφή δεν υπάρχει πια συσσώρευση έντυπου υλικού σε αναμονή στις αποθήκες των εκδοτικών οίκων. Η εκτύπωση πλέον είναι ανάλογη της ζήτησης (PrintOnDemand).
- Έχει θετικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις αφού παύει η αλόγιστη κατανάλωση χαρτιού, νερού και πρώτων υλών για την παραγωγή του [7].
- Δεν υπάρχει πλέον όγκος βιβλίων για να καταλάβει χώρο ως εκ τούτου λύνεται το πρόβλημα του χώρου.
- Ευκολία στη μεταφορά – μετακίνηση. Μια ολόκληρη βιβλιοθήκη στη μνήμη μιας ηλεκτρονικής συσκευής. Εξυπηρετώντας τον σπουδαστή, τον εργαζόμενο, τον ταξιδιώτη που δεν χρειάζεται πλέον να κουβαλά όγκους βιβλίων.
- Εύκολη και άμεση διάθεση, πρόσβαση, αγορά και κτήση μέσω του διαδικτύου χωρίς να χρειαστεί ο χρήστης να μετακινηθεί. Το αναγνωστικό κοινό, που για διάφορους λόγους η φυσική του παρουσία δεν ήταν δυνατή τώρα μπορεί να έχει μεγαλύτερη πρόσβαση.
- Σήμερα οι βιβλιοθήκες τείνουν να αγοράζουν ηλεκτρονικά βιβλία (παρότι έχουν μεγαλύτερο κόστος) διότι δίνεται η δυνατότητα να γίνει ανάγνωση από πολλούς χρήστες ταυτόχρονα και χωρίς να είναι απαραίτητη η φυσική τους παρουσία στη βιβλιοθήκη.
- Προσφέρει άμεσα περισσότερες δυνατότητες στον αναγνώστη με ένα «κλικ» πάνω στον ανάλογο διαδικτυακό σύνδεσμο (λεξικό, βίντεο, εικόνες, σχολιασμό, bookmarking, ορισμούς κτλ).

- Όλα τα νέα βιβλία – τεκμήρια είναι πλέον σε ψηφιακή μορφή, αφού γράφονται σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Πράγμα που καθιστά εύκολη την επεξεργασία κειμένου και τον εμπλουτισμό του με υλικό όπως φωτογραφίες, links κλπ.
- Διαδικτυακοί τόποι ηλεκτρονικού βιβλίου περιλαμβάνουν τη δυνατότητα να μεταφράσουν τα βιβλία σε πολλές ξένες γλώσσες , που δεν καλύπτονται από τις έντυπες μεταφράσεις.
- Ασφαλέστερη διατήρηση της πληροφορίας και της γνώσης στο χρόνο έναντι του έντυπου (πλημμύρες, πυρκαγιές κλπ). Εύκολη ανάκτηση και πολλές φορές δωρεάν σε περίπτωση απώλειας ή ζημιάς.
- Τα ψηφιακά βιβλία μπορούν εύκολά να γίνουν δημοφιλή στις νεαρές ηλικίες και στα παιδιά αφού είναι καλοί γνώστες χρήσης ηλεκτρονικών συσκευών.
- Σε σχέση με την έντυπη η διασπορά της ένος δωρεάν αντίγραφου του ηλεκτρονικού βιβλίου μπορεί να τονώσει τις πωλήσεις διαφημίζοντας την έντυπη έκδοση.
- Σε σύγκριση με τις έντυπες εκδόσεις είναι πιο εύκολο και πιο φθηνό για τους συγγραφείς να αυτοδημοσιεύουν τα έργα τους.
- Το e-book μπορεί να έχει και μορφή ακουστικού βιβλίου για άτομα με ειδικές ανάγκες ή απλώς για λόγους ευκολίας.

2.4 Μειονεκτήματα e-book

Υπάρχουν όμως και μειονεκτήματα που διατυπώνονται παρακάτω:

- Δύσκολο να απευθυνθεί σε τεχνολογικά αναλφάβητο κοινό.
- Παραεμπόριο ηλεκτρονικού βιβλίου. Απειρες ιστοσελίδες διανέμουν δωρεάν πειρατικές ψηφιακές εκδόσεις. Καταπατώντας με αυτόν τον τρόπο τα πνευματικά δικαιώματα.
- Απαιτούνται ειδικές συσκευές ηλεκτρονικής ανάγνωσης με υψηλό κόστος για τον αναγνώστη.
- Οι συσκευές αυτές σε αντίθεση με τα βιβλία χρειάζονται μπαταρία με μικρή διάρκεια ζωής ή έχουν ανάγκη κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας.
- Υψηλό κόστος ψηφιοποίησης παλιών βιβλίων αν είναι αναγκαία
- Ανάγκη σημαντικών επενδύσεων απόκτησης τεχνογνωσίας για τη δημιουργία ηλεκτρονικών βιβλίων από την πλευρά του εκδοτικού οίκου.
- Κλείδωμα DRM Digital Rights Management ασφάλεια ψηφιακού αρχείου που περιορίζει το χρήστη.

2.5 Ηλεκτρονικές συσκευές ανάγνωσης e- books

Η ανάγνωση των ηλεκτρονικών βιβλίων (e-books) μπορεί σήμερα να γίνει σε όλες σχεδόν ηλεκτρονικές συσκευές που έχουν οθόνη. Τέτοιες είναι ο ηλεκτρονικός υπολογιστής, σταθερός και φορητός, τα tablets, τα κινητά τηλέφωνα νέας γενιάς (smartphones) και οι ηλεκτρονικοί αναγνώστες e-readers ή e-bookreaders.

2.5.1 Ηλεκτρονικός υπολογιστής – Φορητός Η/Υ

Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής, η γνωστή σε όλους μας μηχανή κατασκευασμένη κυρίως από ψηφιακά ηλεκτρονικά κυκλώματα και δευτερευόντως από ηλεκτρικά και μηχανικά συστήματα, και έχει ως σκοπό να επεξεργάζεται πληροφορίες.

Ο φορητός ηλεκτρονικός υπολογιστής (Laptop / Notebook) είναι ένας ηλεκτρονικός υπολογιστής μικρού μεγέθους και βάρους με εύκολη μεταφορά , που διαθέτει ενεργειακή αυτονομία. Ο φορητός υπολογιστής ενσωματώνει πολλές και καινοτόμες τεχνολογίες με προσιτό πλέον κόστος.

2.5.2 Μικροί φορητοί ηλεκτρονικοί υπολογιστές

Netbook ή **Notebook** είναι οι μικροί φορητοί υπολογιστές που κυκλοφόρησαν τα τελευταία χρόνια, προσανατολισμένοι κυρίως στη χρήση διαδικτυακών εφαρμογών. Οι υπολογιστές αυτοί έχουν μικρό μέγεθος, μικρότερο από ένα φύλλο χαρτί A4, και βάρος κάτω από 1,5 κιλό. Επίσης διαθέτουν ασύρματη δικτύωση και web camera. Ορισμένα μοντέλα διαθέτουν και αναγνώστη καρτών καθώς και bluetooth. Το βασικό τους πλεονέκτημα είναι το μικρό μέγεθος και βάρος και η μεγάλη αυτονομία τους.

Tablets – i-Pads οι μικροί φορητοί υπολογιστές, οι οποίοι δε διαθέτουν πληκτρολόγιο και ποντίκι, αλλά οθόνη αφής. Τέτοια για παράδειγμα είναι το Apple iPad⁴ ή το SonyTabletS⁵.

2.5.3 Κινητά τηλέφωνα νέας γενιάς (*smartphones*)

Ένα **smartphone** είναι ένα κινητό τηλέφωνο σε μορφή μικρής πλατφόρμας υπολογιστή, με προηγμένη υπολογιστική ικανότητα σε σχέση με ένα απλό κινητό τηλέφωνο. Τα σύγχρονα smartphones περιλαμβάνουν οθόνες αφής υψηλής ανάλυσης, προγράμματα περιήγησης στο διαδίκτυο και πλήθος εφαρμογών που μπορούν να έχουν πρόσβαση και να εμφανίσουν ιστοσελίδες, υψηλής ταχύτητας πρόσβαση σε δεδομένα μέσω Wi-Fi⁶ και κινητών ευρυζωνικών υπηρεσιών.⁷

Τα λειτουργικά που χρησιμοποιούν είναι τα :

- Apple ios
- Google android
- Rim Blackberry
- NokiaSymbian

---

⁴ Ipad, Apple. Διαθέσιμο σε: <http://www.apple.com/ipad/> (Ανακτήθηκε 10 Δεκεμβρίου, 2011).

⁵ Sony, tablet S. Διαθέσιμο σε: http://store.sony.com/webapp/wcs/stores/servlet/CategoryDisplay?catalogId=10551&storeId=10151&langId=-1&identifier=S_Tablet_S_Series (Ανακτήθηκε 10 Δεκεμβρίου, 2011)

⁶Wi- Fi :(wirelessfidelity) είναι μια σειρά τεχνολογικών προδιαγραφών για ασύρματη επικοινωνία των υπολογιστών ενός δικτύου. Παροχή δυνατότητας ασύρματης πρόσβασης στο internet.

⁷Smartphone, Wikipedia, the free encyclopedia. Διαθέσιμο σε: <http://en.wikipedia.org/wiki/Smartphone> (Ανακτήθηκε 13 Δεκεμβρίου, 2011).

2.5.4 Ηλεκτρονικοί αναγνώστες, e-book readers, e-readers

Ένας ηλεκτρονικός αναγνώστης που ονομάζεται και e-book reader ή e-reader , είναι μια κινητή εξειδικευμένη ηλεκτρονική συσκευή που έχει σχεδιαστεί κυρίως για τους σκοπούς της ψηφιακής ανάγνωσης ηλεκτρονικών βιβλίων και περιοδικών.⁸

Κάθε συσκευή που μπορεί να εμφανίσει κείμενο σε μια οθόνη μπορεί να λειτουργήσει ως ένα e-book reader, αλλά χωρίς τα πλεονεκτήματα του ηλεκτρονικού μελανιού e-ink που βασίζεται στην τεχνολογία ηλεκτρονικού χαρτιού e-paper⁹ ¹⁰. Ένας e-reader είναι παρόμοιος με ένα φορητό υπολογιστή tablet, μάλιστα ο δεύτερος μπορεί να εκτελέσει πολλές περισσότερες λειτουργίες και να αναγνωρίζει περισσότερους τύπους περιεχομένου από τον πρώτο. Ένας e-reader όμως έχει καλύτερη αναγνωσιμότητα των οθονών χάρη στην τεχνολογία του ηλεκτρονικού χαρτιού, μια τεχνολογία που μιμείται την εμφάνιση κοινού μελανιού πάνω σε χαρτί. Απεικονίζονται δηλαδή στην οθόνη είτε γράμματα είτε εικόνες αντανακλώντας το εξωτερικό φως, όπως ακριβώς και το κανονικό βιβλίο, χωρίς να κουράζει το μάτι. Τα αρχεία σε μορφή e-pub, pdf, mobi κτλ., που διαβάζει είναι τέτοιου περιεχομένου που προσαρμόζεται ακριβώς στις διαστάσεις της οθόνης ¹¹. Ακόμη η διάρκεια ζωής της μπαταρίας του μπορεί να φτάσει και τις δύο εβδομάδες ενώ στα tablets κυμαίνεται στις 6-7 ώρες, λόγω της τεχνολογίας του ηλεκτρονικού χαρτιού.

Οι e-book readers έχουν συνήθως κάποια μορφή σύνδεσης στο διαδίκτυο και μερικές φορές έχουν μια σχέση με το αντίστοιχο ηλεκτρονικό βιβλιοπωλείο του κατασκευαστή. Έτσι ώστε να μπορούν να αγοράζουν και να λαμβάνουν ψηφιακά ηλεκτρονικά βιβλία μέσω από αυτό.

---

⁸E-book reader, Wikipedia, the free encyclopedia. Διαθέσιμο σε: <http://en.wikipedia.org/wiki/E-reader> (Ανακτήθηκε 15 Φεβρουαρίου, 2012).

⁹Ηλεκτρονικός Αναγνώστης. Διαθέσιμο σε: <http://www.eanagnostis.gr/2010/12/e-paper.html>(Ανακτήθηκε 10 Ιανουαρίου, 2012).

¹⁰Ισχός, E-paper-To χαρτί του μέλλοντος. Διαθέσιμο σε: <http://isxys.blogspot.com/2012/05/epaper.html> (Ανακτήθηκε 10 Μαΐου, 2012).

¹¹YouTube, Η ηλεκτρονική ανάγνωση και οι ηλεκτρονικοί αναγνώστες. Διαθέσιμο σε: http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=E0NK6Zorphk (Ανακτήθηκε 18 Φεβρουαρίου, 2012).

Τα βασικά χαρακτηριστικά που πρέπει να αναλογιστεί ο πιθανός αγοραστής – χρήστης είναι :

- Το μέγεθος της οθόνης να είναι όσο πιο προσιτό στο μέγεθος ενός κανονικού βιβλίου ώστε να είναι ευανάγνωστο το κείμενο όπως αυτό ενός κανονικού βιβλίου.
- Η τεχνολογία της οθόνης να μην κουράζει τον αναγνώστη όπως αυτή του ηλεκτρονικού χαρτιού.
- Βασική παράμετρος είναι το βάρος, όσο πιο ελαφρύς είναι ο e-reader τόσο καλύτερα για τον αναγνώστη.
- Να παρέχει δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο.
- Αρκετό αποθηκευτικό χώρο εσωτερικής μνήμης.
- Μεγάλη διάρκεια ζωής της μπαταρίας, κάτι που e-αναγνώστες φαίνεται να ξεπερνούν κατά πολύ τους μικρούς φορητούς ηλεκτρονικούς υπολογιστές.
- Φυσικά προσιτή τιμή.

Στον επόμενο πίνακα δίνεται μια λίστα e-readers που κυκλοφορούν στην ελληνική αγορά.¹²

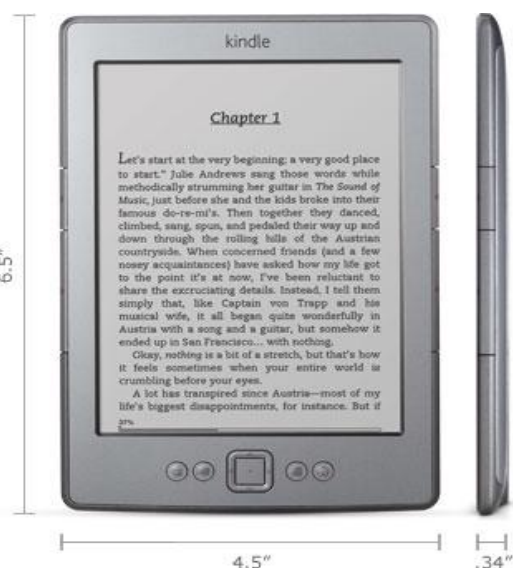
¹² Ηλεκτρονικός Αναγνώστης. Διαθέσιμο σε: <http://www.eanagnostis.gr/p/ebook-readers-ellada-greece.html> (Ανακτήθηκε 18 Φεβρουαρίου, 2012).

ΟΝΟΜΑ	ΟΘΟΝΗ	ΒΑΡΟΣ	INTERNET	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΜΠΑΤΑΡΙΑΣ ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΜΝΗΜΗ	~Ενδεικτική Τιμή
Asus Eee Reader DR-900	αφής 9" ασπρόμαυρη	440 γρ.	wi-fi, 3G	2 εβδομάδες	2 GB	299 €
Asus Eee Reader DR-901	αφής 9" ασπρόμαυρη	470 γρ.	3G	2 εβδομάδες	2 GB	299 €
BeBook One 2010 edition	6" ασπρόμαυρη	220 γρ.	όχι	2 εβδομάδες	flash 514 MB	300 €
BeBook One	αφής 6" ασπρόμαυρη	298 γρ.	wi-fi	αρκετές εβδομάδες	flash 514 MB	299 €
Cool-ER	6" ασπρόμαυρη	178 γρ.	όχι	~ 10 ημέρες	1 GB	199 €
Cybook Opus	5" ασπρόμαυρη	150 γρ.	όχι	2 εβδομάδες	1 GB	240 €
Cybook Gen3 Gold	6" ασπρόμαυρη	173 γρ.	όχι	2 εβδομάδες	1 GB	219 €
Cybook Orizon	πολλαπλής αφής 6" ασπρόμαυρη	245 γρ.	wi-fi	2-3 εβδομάδες	2 GB	219-260 €
Nook Wifi	6" ασπρόμαυρη	329 γρ.	wi-fi	10 ημέρες	2 GB	250 €
Nook 3G Wifi	6" ασπρόμαυρη	343 γρ.	wi-fi, 3G	10 ημέρες	2 GB	370 €
Sigma Tek EBKT-101	7" έγχρωμη LCD	340 γρ.	όχι	8 ώρες	4 GB	169 €
Turbo-X Ebook EB1200	6" ασπρόμαυρη	220 γρ.	όχι	18 - 22 ώρες	2 GB	239 €
Kindle keyboard 3 wifi	6" ασπρόμαυρη	274 γρ.	wi-fi	1 μήνα	flash 4 GB	230 €
Kindle DX 3G	9,7" ασπρόμαυρη	536 γρ.	3G	2-3 εβδομάδες	flash 4 GB	415 €

Πίνακας 1 : Χαρακτηριστικά e-readers που κυκλοφορούν στην Ελλάδα.

2.5.5 AmazonKindle – Ο πιο διάσημος ηλεκτρονικός αναγνώστης.

Η συσκευή Kindle της Amazon αποτελεί το πρώτο e-reader που κυκλοφόρησε στην αγορά. Το νέο Kindle έχει βάρος 170 γραμμάρια. Επίσης είναι απίστευτα μικρό, 6,5” ίντσες ύψος με 4,5” πλάτος (βλέπε εικ.3). Η μεγάλη αλλαγή είναι ότι δεν έχει το κλασικό πληκτρολόγιο του Kindle με φυσικά πλήκτρα αλλά ένα αναδυόμενο εικονικό πληκτρολόγιο και κάθε χαρακτήρας επιλέγεται με κουμπί των πέντε κατευθύνσεων (βλέπε εικ. 4)

Εικόνα 3: Συσκευή kindle

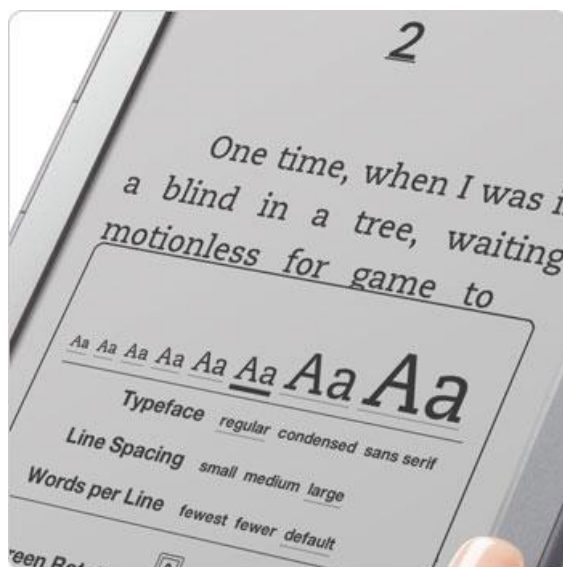
Εικόνα 4: Εικονικό πληκτρολόγιο Kindle

Στο νέο Kindle ο εσωτερικός αποθηκευτικός χώρος είναι στα 2 GB (ή περισσότερα από 1250 ebooks). Δεν υπάρχει η δυνατότητα επέκτασης της μνήμης με κάρτες SD. 1,25 GB είναι πάντα ένας πολύ επαρκής χώρος για βιβλία, μια ολόκληρη βιβλιοθήκη. Το Amazon όμως δίνει 5 GB για δωρεάν αποθήκευση των προσωπικών εγγράφων στο "σύννεφο" (cloud)¹³ και συγχρονισμό τους μεταξύ συσκευών και (σύντομα) εφαρμογών Kindle.

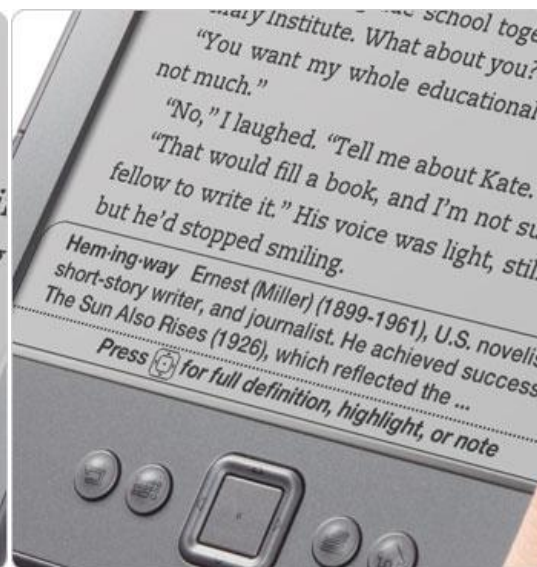
Τα διαθέσιμα δωρεάν, ενσωματωμένα λεξικά δεν είναι πλέον μόνο για τα αγγλικά (ΗΠΑ και Βρετανίας), αλλά και για τα γαλλικά, τα γερμανικά, τα ισπανικά, τα ιταλικά και τα πορτογαλικά (Βραζιλίας). Αυτό μας διευκολύνει ιδιαίτερα για να

¹³“Cloud”: Χώρος μνήμης και αποθήκευσης αρχείων που παρέχει η εταιρία Amazon στους χρήστες της.

διαβάζουμε ebooks στις αντίστοιχες γλώσσες χωρίς απαραίτητα να τις γνωρίζουμε πολύ καλά. Αντίστοιχα, το μενού είναι διαθέσιμο πια και σε αυτές τις γλώσσες (που δείχνει πιθανόν και επικείμενη διάθεση του Kindle στις αντίστοιχες χώρες).

Εικόνα 5: Επιλογή γραμματοσειράς

Εικόνα 6: Λεξικό

Υπάρχει πια η δυνατότητα περιστροφή της οθόνης όχι μόνο για τα ebooks σε μορφή Mobi¹⁴ και Pdf, αλλά και στο κεντρικό μενού και τον browser. Ειδικά για τον browser είναι πολύ χρήσιμο αυτό, καθώς υπάρχουν σελίδες με μεγάλο πλάτος. Ο browser πέρα από το Article Mode (η σελίδα χωρίς εικόνες και γραφικά), υποστηρίζει πέντε επίπεδα ζουμ. Επίσης, το νέο Kindle δεν έχει ηχεία ή ακουστικά για μουσική και audio books. Είναι μια συσκευή μόνο για ανάγνωση.

Η τιμή του στις ΗΠΑ έπεσε από τα \$139 (ή τα \$114 με διακριτικές διαφημίσεις στον κεντρικό μενού και στο screensaver) στα \$109 χωρίς διαφημίσεις και στα \$79 με διαφημίσεις. Το πλήγμα στον ανταγωνισμό είναι συντριπτικό, σε συνδυασμό και με το Kindle Touch. Είναι πια πολύ φτηνό, μακράν φτηνότερο από τον ανταγωνισμό, να αγοράσει κανείς ένα Kindle, ενώ και το ως τώρα αδύναμο σημείο του Kindle, ότι δεν είχε οθόνη αφής αντιμετωπίστηκε. Ακόμα όμως και ένα Kindle με οθόνη αφής, κοστίζει με διαφημίσεις μόλις \$99, τουλάχιστον \$30 κάτω από τον ανταγωνισμό.

¹⁴ Mobipocket. Διαθέσιμο σε:

<http://www.mobipocket.com/dev/article.asp?BaseFolder=prcgen&File=mobiformat.htm> (Ανακτήθηκε 13

Μαρτίου, 2012).

Εικόνα 7: Διαφήμιση ενσωματωμένη στο kindle.

Τεχνικά χαρακτηριστικά του νέου Kindle

- οθόνη ηλεκτρονικού χαρτιού Pearl της E Ink, 6 ίντσες, ανάλυση 600 x 800 (167 ppi,) 16 κλίμακες του γκρι
- 2 GB εσωτερική μνήμη (1,25 GB διαθέσιμος αποθηκευτικός χώρος), μη επεκτάσιμη
- σύνδεση στο internet με Wi-Fi, ενσωματωμένος browser
- θύρα microUSB 2.0 για φόρτιση μ=και μεταφορά αρχείων
- κεντρικό κουμπί 5 κατευθύνσεων, κουμπιά: πίσω, πληκτρολόγιο, μενού, αρχική σελίδα
- κουμπιά τόσο αριστερά όσο και δεξιά της οθόνης για αλλαγή σελίδων
- υποστηριζόμενα αρχεία: ebooks από το Amazon, TXT, PDF, MOBI χωρίς κλείδωμα, υποστηριζόμενα αρχεία μέσω δωρεάν μετατροπής από την υπηρεσία του Amazon. HTML, DOC, DOCX, JPEG, GIF, PNG, BMP.
- μπαταρία: μέχρι 1 μήνα με κλειστό το WiFi, 3 εβδομάδες με το WiFi ανοιχτό
- διαστάσεις: 166 x 114 x 8,7 χιλιοστά
- βάρος: 170 γραμμάρια

Δυνατότητες

- 8 μεγέθη γραμματοσειρών, 3 γραμματοσειρές
- γρηγορότερο γύρισμα των σελίδων
- υποστήριξη μη-λατινικών αλφαβήτων, όπως τα ελληνικά
- ζουμ για τις εικόνες και τα PDF
- οριζόντιος και κάθετος προσανατολισμός της οθόνης
- πραγματικοί αριθμοί σελίδων για βιβλία που αγοράζονται από το Amazon
- 6 ενσωματωμένα λεξικά: αγγλικών (αμερικάνικο και βρετανικό), γαλλικό, γερμανικό, ισπανικό, πορτογαλικό (Βραζιλίας)
- αναζήτηση στη Wikipedia και το internet
- αποθήκευση δωρεάν στο internet των ebooks που αγοράζονται από το Amazon
- "συλλογές" (φάκελοι), σελιδοδείκτες, υπογραμμίσεις, σημειώσεις
- προαιρετικά: δημοφιλή παραθέματα και δημόσιες σημειώσεις
- δανεισμός των ebooks για μια φορά και για 14 ημέρες (για τα βιβλία που έχει ενεργοποιηθεί αυτή η δυνατότητα από τον εκδότη)
- ebooks από βιβλιοθήκες (μόνο στις ΗΠΑ)
- συγχρονισμός τελευταίου σημείου ανάγνωσης, σημειώσεων κλπ με τις εφαρμογές Kindle μέσω Whispersync
- αποστολή παραθεμάτων με Facebook και Twitter ή κοινοποίηση στο προσωπικό προφίλ στο Amazon.
- γλώσσες μενού: αγγλικά (ΗΠΑ και Βρετανίας), γερμανικά, γαλλικά, ισπανικά, ιταλικά, πορτογαλικά Βραζιλίας.¹⁵

---

¹⁵ Ηλεκτρονικός Αναγνώστης. Διαθέσιμο σε: <http://www.eanagnostis.gr/2011/09/amazon-kindle-ellada-greece-touch-fire.html> (Ανακτήθηκε 20 Φεβρουαρίου, 2012).

2.6 Βασικά μορφότυπα (formats) ηλεκτρονικών βιβλίων.

Εμφανίστηκαν και εμφανίζονται συνεχώς πολυάριθμες μορφές αρχείου ηλεκτρονικής ανάγνωσης. Μερικές υποστηρίζονται από μεγάλες εταιρίες λογισμικού όπως η AdobeAcrobatReader με τη μορφή Pdf και άλλες που υποστηρίζονται από ανεξάρτητους προγραμματιστές. Οι πιο σημαντικές απ' αυτές είναι:

- Portable Document Format (PDF) είναι μια μορφή αρχείου που δημιουργήθηκε από την Adobe Systems για να παρουσιάζει κείμενα, γραφικά, εικόνες και άλλες πληροφορίες σε μια επίπεδη οθόνη.

- ePUB Electronic Publication (epub) μια μορφή αρχείου αναδιαμορφώσιμου περιεχομένου για ανάγνωση ηλεκτρονικού βιβλίου που δημιουργήθηκε από το «Διεθνές Ψηφιακό Εκδοτικό Φόρουμ» (International Digital Publishing Forum). Ένα αξιόπιστο και ολοκληρωμένο πρότυπο για τη διάθεση και την πώληση των ηλεκτρονικών εκδόσεων.

- της εταιρίας Apple μια e-book εφαρμογή για τα IOS λειτουργικά συστήματα και τις ανάλογες συσκευές που μπορούν να διαβάσουν pdf και epub αρχεία αν συγχρονιστούν με τα i-tunes.

3. Διεθνείς Τάσεις και ηλεκτρονικό βιβλίο

3.1 Αναπτυγμένες χώρες

Είναι ευρύτερα γνωστό ότι η ψηφιακή επανάσταση τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια έχει αλλάξει κάθε κρίκο της εκδοτικής αλυσίδας, από την ανάγνωση και την συγγραφή μέχρι την εκτύπωση και την πώληση. Στις αναπτυγμένες χώρες, αυτές οι αλλαγές έγιναν ολοφάνερες με γοργούς ρυθμούς και εταιρίες κολοσσοί όπως οι Apple, Amazon, Google, Sony και Samsung έχουν μεταμορφώσει εντελώς τον κόσμο των εκδόσεων. Στην Ευρώπη και στην Αμερική τα ηλεκτρονικά βιβλία κατακτούν σιγά σιγά την αγορά και βρίσκονται περίπου στα ίδια επίπεδα με τα έντυπα βιβλία.

3.1.1 Ευρώπη

Στην Ευρώπη οι έντυπες εκδόσεις παίζουν ακόμη σημαντικό ρόλο και αυτό οφείλεται στο ότι η διάθεση του παραδοσιακού έντυπο βιβλίο στους αναγνώστες ήταν πάντα εύκολη και δεν υπήρχε τόσο έντονο πρόβλημα πρόσβασης στη γνώση σε σχέση με τις αναπτυσσόμενες χώρες.

Στη διάρκεια της Διεθνούς Έκθεσης Βιβλίου στη Φρανκφούρτη τον Οκτώβριο του 2011, στις συναντήσεις των Ευρωπαϊκών και Διεθνών Ομοσπονδιών Εκδοτών καθώς και της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Βιβλιοπωλών. Συζητήθηκαν θέματα σχετικά με το ψηφιακό βιβλίο και οι ανησυχίες που έχουν δημιουργήσει στον εκδοτικό κόσμο¹⁶:

---

¹⁶In.gr. Διαθέσιμο σε: <http://entertainment.in.gr/html/ent/087/ent.115087.asp> (Ανακτήθηκε 18 Νοεμβρίου, 2011).

- Η ανάγκη εξίσωσης της φορολογίας του ηλεκτρονικού βιβλίου με αυτή του εντύπου.
- Οι επιπτώσεις που έχει η ανάπτυξη των πωλήσεων από το διαδίκτυο και τα σούπερ μάρκετ στις πωλήσεις των φυσικών βιβλιοπωλείων, που έχουν πτωτικές τάσεις διεθνώς.
- Η πειρατεία και τα πνευματικά δικαιώματα.

Από την άλλη μεριά στην 41^η Διεθνή Έκθεση Βιβλίου στο Λονδίνο τον Απρίλιο του 2012 σε σχέση με το e-book οι εξελίξεις είναι πιο θετικές. Το ηλεκτρονικό βιβλίο φαίνεται να είναι λιγότερο απειλητικό αφού πλέον όλοι οι εκδότες είχαν συμπεριλάβει και τις ηλεκτρονικές εκδοχές των έντυπων βιβλίων τους στα περίπτερά τους.

Τονίζεται βέβαια η άγνοια των εκδοτών σε σχέση με τη λειτουργία του ψηφιακού περιεχομένου. *«Έχουν θαμπωθεί από το Amazon, την Apple και την Google και δεν μπορούν να σκεφτούν τι μπορούν να κάνουν με το ψηφιακό περιεχόμενο που έχουν στη διάθεσή τους. Απλώς αναπαράγουν το βιβλίο σε εφαρμογή για Kindle»*, είπε στον βρετανικό «Guardian» ο Τζορτζ Λόσιους, της εταιρείας Publishing Technology, η οποία ασχολείται με τη δημιουργία ψηφιακών πυλών.»

Η κυριαρχία της Amazon που φαίνεται να έχει το μονοπώλιο στην ψηφιακή ηλεκτρονική βιομηχανία ανησυχεί την εκδοτική βιομηχανία. Καθώς και η εξάπλωση των αυτοεκδόσεων όπου ο ίδιος ο συγγραφέας μπορεί να είναι ο εκδότης, επιμελητής και πωλητής ταυτόχρονα ταράζει τον κόσμο των εκδόσεων που καλείται να ενταχθεί στις εξελίξεις.¹⁷

Στοιχεία που δημοσιοποίησε η βρετανική ένωση εκδοτών δείχνουν ότι η αγορά των e-book και των διαδικτυακών συνδρομών έχει τριπλασιαστεί από το 2007 μέχρι σήμερα. Το 2007, τα έσοδα του τομέα ήταν της τάξης των 74 εκατ. στερλινών. Παρά τα ενθαρρυντικά αυτά στοιχεία, όμως, οι συνολικές πωλήσεις βιβλίων υποχώρησαν το 2011 σε ποσοστό 2%, στα 3,2 δισ. στερλίνες. Το θέμα της χρονιάς είναι η

---

¹⁷Κουζέλη, Λ. (Απρίλιος 2012). Λονδίνο: έριξε αυλαία η 41η διεθνής έκθεση βιβλίου. *Το Βήμα*. Διαθέσιμο σε: <http://www.tovima.gr/books-ideas/article/?aid=453869&h1=true> (Ανακτήθηκε 22 Απριλίου, 2012).

εξισορρόπηση των ψηφιακών βιβλίων με τα έντυπα. Αν και τα δεύτερα διατηρούν ακόμη αξιόλογη θέση στην καρδιά των βρετανών.¹⁸

3.1.2 Η Αμερική

Όπως αναφέρθηκε και στην εισαγωγή τον Ιούλιο του 2010, το βιβλιοπωλείο της Amazon.com με το kindle ξεπέρασε για πρώτη φορά σε πωλήσεις ηλεκτρονικών βιβλίων αυτές των έντυπων . Μάλιστα μέχρι τον Ιανουάριο του 2011 πωλήσεις e-book στην Amazon ξεπέρασαν σε πωλήσεις και τα βιβλία τσέπης. Μεγάλες εταιρίες όπως η Apple και η Amazon και οι συνεργαζόμενοι με αυτές εκδοτικοί οίκοι βρίσκονται σχεδόν σε πόλεμο όσο αφορά την αγορά του ηλεκτρονικού βιβλίου σε πρόσφατο άρθρο που αναρτήθηκε στο διαδίκτυο¹⁹ αναφέρονται τα εξής :

«Η αμερικανική κυβέρνηση υπέβαλε αγωγή κατά της Apple και ορισμένων από τους μεγαλύτερους εκδοτικούς οίκους στις ΗΠΑ, με την κατηγορία ότι συνωμότησαν για να καθορίσουν τις τιμές των ηλεκτρονικών βιβλίων στο ψηφιακό κατάστημα της Apple, iTunes, μετέδωσε το πρακτορείο ειδήσεων Bloomberg.

Η αγωγή που κατατέθηκε στο δικαστήριο της Νέας Υόρκης έχει στόχο την Apple και τους οίκους Hachette SA, Macmillan, Penguin και Simon & Schuster, σύμφωνα με το Bloomberg. Με εξαίρεση την Apple και τους Penguin και Macmillan, οι υπόλοιποι οίκοι έχουν καταλήξει σε συμβιβασμό για τις αγωγές.

Η Apple και ο Macmillan, που ανήκουν στον γερμανικό εκδοτικό οίκο Verlagsgruppe Georg von Holtzbrinck GmbH, αρνήθηκαν να μουν σε διαπραγματεύσεις με το αμερικανικό υπουργείο Δικαιοσύνης, υποστηρίζοντας ότι οι συμφωνίες που έκαναν για τις τιμές προωθούσαν τον ανταγωνισμό στην αγορά ηλεκτρονικών βιβλίων, στην οποία προηγουμένως κυριαρχούσε η Amazon.

Οι συμφωνίες αυτές υπεγράφησαν πριν από την κυκλοφορία στην αγορά του iPad τον Απρίλιο του 2010 και έδωσαν στους εκδότες εξουσία στον καθορισμό των τιμών με την Apple να εγγυάται το 30% της λιανικής τιμής. Πριν από τη συμφωνία αυτή, εταιρείες λιανικής, όπως η Amazon, αγόραζαν βιβλία σε τιμές χονδρικής και μπορούσαν να τα πωλούν με έκπτωση. Η Amazon

---

¹⁸ Η Καθημερινή, ΗΠΑ: Μεγάλη άνοδος στις πωλήσεις των ηλεκτρονικών βιβλίων. Διαθέσιμο σε: http://portal.kathimerini.gr/4dcgi/w/articles/kathworld/1_02/05/2012_440254 (Ανακτήθηκε 3 Μαΐου, 2012).

¹⁹ Nooz.gr "Πόλεμος" ΗΠΑ-Apple για τα e-books. Διαθέσιμο σε: <http://www.nooz.gr/tech/polemos-ipa---apple-gia-ta-e-books> (Ανακτήθηκε 15 Απριλίου, 2012).

αναγκάστηκε να αποδεχθεί τους νέους όρους όταν οι εκδότες την απείλησαν με μποϊκοτάζ αν δεν συμφωνούσε με το νέο μοντέλο.»

Με τα παραπάνω είναι ολοφάνερο ότι η αγορά του ηλεκτρονικού βιβλίου είναι κερδοφόρα και όλοι θέλουν ένα κομμάτι από την «πίττα» της.

3.2 Αναπτυσσόμενες χώρες

Αντίθετα στις αναπτυσσόμενες χώρες τα πράγματα είναι αρκετά διαφορετικά οι ρυθμοί ανάπτυξης των ηλεκτρονικών εκδόσεων είναι δραματικά αργοί εξαιτίας της φτώχης τεχνολογικής υποδομής και του περιορισμένου εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού. Οπότε το μόνο που μένει για τις χώρες αυτές είναι να περιμένουν πότε οι αναπτυγμένες χώρες θα ασχοληθούν μαζί τους προσφέροντας την ανάλογη τεχνολογική υποστήριξη. Θα είναι σίγουρα ένα μεγάλο «πείραμα» διότι οι συνθήκες ζωής των ανθρώπων αυτών είναι τελείως διαφορετικές απ' αυτές των ήδη αναπτυγμένων κρατών με πρωταρχικό τους μέλημα την επιβίωση και όχι την ψηφιακή τεχνολογία.

Οι εταιρίες που τολμούν την ανάπτυξη των ηλεκτρονικών εκδόσεων στις χώρες αυτές θα έρθουν αντιμέτωπες με τον τεχνολογικό αναλφαβητισμό, την απώλεια τεχνολογικών υποδομών, τον θρησκευτικό συντηρητισμό, τις πολυάριθμες γλώσσες και διαλέκτους, τις συνθήκες περιβάλλοντος, τα πολιτικά καθεστώτα αλλά και την ίδια την τοπική κοινωνία. Θα είναι λοιπόν ένας μεγάλος και χρονοβόρος αγώνας στον οποίο οι παράγοντες της τεχνολογίας θα πρέπει να προσαρμοστούν στις ανάγκες των συγκεκριμένων κατοίκων για να υπάρξει καλό αποτέλεσμα [4].

3.2.1 Λατινική Αμερική

Μια περιοχή με έντονες αντιθέσεις, ποικίλη κουλτούρα και πολυπολιτισμικότητα. Η εκτύπωση με βάση τη ζήτηση (PrintOnDemand) φαίνεται να είναι η πιο διαδεδομένη αντικαθιστώντας το παραδοσιακό σύστημα.

Είναι επίσης αξιοσημείωτο ότι τα περισσότερα e-book που πουλήθηκαν στα καταστήματα της Λατινικής Αμερικής προέρχονται από εξωτερικές εκδοτικές συλλογές της Ισπανίας, της Αμερικής και της Μεγάλης Βρετανίας. Ανάμεσα στους λιγιστούς ντόπιους εκδοτικούς οργανισμούς θα πρέπει να αναφέρουμε Xerith – μια Βραζιλιάνικη εταιρία στην οποία ανήκει το πρώτο κατάστημα που πουλάει αποκλειστικά e-book το GatoSabido- και η DistribuidoradeLivrosDigitais έναν διαθέτη ηλεκτρονικών βιβλίων των κυρίων εκδοτικών οίκων της Βραζιλίας.

Παρά το γεγονός του υψηλού κόστους εισαγωγής των ηλεκτρονικών αναγνωστών, tablet που παίζει αρνητικό ρόλο στην εξάπλωση του e-book. Γίνονται σημαντικά βήματα ανάπτυξης όπως:

- Η αγορά στοχεύει στην ανερχόμενη αστική τάξη ειδικά της Βραζιλίας.
- Δημιουργία δωρεάν τεχνολογικής υποδομής στον τομέα της εκπαίδευσης
- Προώθηση της εγχώριας παραγωγής στις ζώνες ελεύθερου εμπορίου όπως TierradelFuego (Αργεντινή) ή Manaus (Βραζιλία) όπου θα κατασκευάζονται συσκευές ηλεκτρονικής ανάγνωσης
- Ελεύθερη και ανοιχτή πρόσβαση σε δωρεάν λογισμικό που για πολλά χρόνια γινόταν από κρατικές αρχές σε κάποια κράτη στο παρελθόν όπως Βραζιλία και Βενεζουέλα.
- Μπορεί να υπάρξουν αλλαγές στη νομοθεσία, όπως απαλλαγή από φόρο για τις ηλεκτρονικές εκδόσεις, συζητήσεις για σταθερές ή προσαρμόσιμες τιμές για τα ηλεκτρονικά βιβλία καθώς και αναδιάρθρωση των νόμων για τα πνευματικά δικαιώματα.

3.2.2 Αφρική

Οι ηλεκτρονικές εκδόσεις σ' αυτή τη χώρα είναι σε εμβρυϊκό στάδιο μια και η παρουσία ηλεκτρονικών αναγνωστών είναι ελάχιστη. Από το Μάιο του 2010 ο Παγκόσμιος Οργανισμός Αναγνώστη μοιράζει συσκευές Kindle στη Γκάνα, με σκοπό να παρατηρήσει τις αντιδράσεις των φοιτητών στην ψηφιακή τεχνολογία. Γεγονός που δημιούργησε ανάμεικτες αντιδράσεις στην τοπική κοινωνία.

Αξιόλογη αναφοράς είναι και η σημαντική συνεισφορά στην ηλεκτρονική έκδοση στην Αφρική του Νότιου-αφρικανού επιχειρηματία ArthurAttwell. Με την εταιρία Paperight κατάφερε να μετατρέψει οποιοδήποτε κάτοχο εκτυπωτή σε βιβλιοπωλείο, κάνοντας εκτύπωση με βάση τη ζήτηση. Με αυτό το σύστημα οι αναγνώστες μπορούν να αγοράζουν βιβλία από το τοπικό φωτοτυπικό κατάστημα με κόστος την φωτοτυπία και ένα μικρό αντίτιμο για τον συγγραφέα και τον εκδότη.

Παρόλο που μπορούμε να βρούμε ειδικά μετά το 2010 αρκετά διαδικτυακά βιβλιοπωλεία Την μεγαλύτερη επιρροή στους χρήστες φαίνεται να έχει η χρήση του δικτύου κινητής τηλεφωνίας μέσω του οποίου είναι ευκολότερη η πρόσβαση στο διαδίκτυο καθώς και πολύ εύκολη είναι η μετατροπή του κινητού τηλεφώνου σε πλατφόρμα ηλεκτρονικής ανάγνωσης.

Λαμβάνοντας υπόψη τις τεράστιες δυσκολίες των χωρών αυτής της ηπείρου, τόσο όσο αναφορά την σχεδόν ανύπαρκτη τεχνολογική υποδομή όσο και το ανειδίκευτο ανθρώπινο δυναμικό. Δύο είναι οι προτεινόμενες μελλοντικές λύσεις. Πρώτον στροφή προς το δίκτυο κινητής τηλεφωνίας που δείχνει να έχει άνθηση σε σχέση με τις ηλεκτρονικές εκδόσεις και δεύτερον η εκπαίδευση των τοπικών εκδοτών πάνω στις ηλεκτρονικές εκδόσεις με βάση την ήδη υπάρχουσα τεχνολογία.

3.2.3 Αραβία

Στον Αραβικό κόσμο τα ηλεκτρονικά βιβλία έχουν κάνει πρώιμα την εμφάνισή τους. Το 2002 έχουμε την εμφάνιση της ηλεκτρονικής πύλης Αραβικού βιβλίου, ArabiceBook και την Kotobarabia ενός Αιγυπτιακού διαθέτη ηλεκτρονικών βιβλίων που ιδρύθηκε το 2005.

Όπως και στην Αφρική έτσι και στην Αραβία οι κάτοχοι ηλεκτρονικών αναγνωστών και tablets είναι ελάχιστοι και περιορίζονται στα εύπορα στρώματα της

κοινωνικής πυραμίδας. Συσκευές όπως το Kindle και το i-pad θεωρούνται προϊόντα πολυτελείας.

Η ανάπτυξη των ηλεκτρονικών εκδόσεων αυξάνεται όλο και με ταχύτερους ρυθμούς για τους παρακάτω λόγους:

- Οι πολιτικές εξελίξεις σε Αίγυπτο, Υεμένη, Λιβύη, Συρία έχουν φέρει ευνοϊκές αλλαγές στον τρόπο που γίνεται ο έλεγχος και η λογοκρισία.
- Οι νέοι επιθυμούν να έρθουν σε επαφή με τον σύγχρονο κόσμο και ασχολούνται όλο και περισσότερο με blogs και ψηφιακά κοινωνικά δίκτυα.
- Οι έντυπες εκδόσεις σιγά, σιγά θα παρουσιάζουν αδυναμίες και όρια μπροστά στις καινούργιες απαιτήσεις.
- Οι εκδότες έχουν καλές ευκαιρίες να «εισβάλουν» στο Αραβικό έδαφος με το ψηφιακό βιβλίο αφού πρώτα πειραματιστούν ψάχνοντας να βρουν το ανάλογο τεχνολογικό υπόβαθρο.
- Για άλλη μια φορά τα κινητά τηλέφωνα και η εκτύπωση με βάση τη ζήτηση θα παίξουν καίριο ρόλο τουλάχιστον στο παρόν και στο προσεχές μέλλον

3.2.4 Ρωσία

Στην Ρωσική αγορά υπάρχουν άπειρες ιστοσελίδες πώλησης ηλεκτρονικών βιβλίων. Με πιο σημαντικές τις Ozon, Bookee, Bibliion, iMobilco, Elkniga και BestKniga. Εκτός από την ευρεία διάδοση του ηλεκτρονικού βιβλίου σε καταστήματα στο διαδίκτυο αλλά και σε ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες. Υπάρχει και τεράστια ανάπτυξη στη βιομηχανία τεχνολογικού υλικού, μεγάλος αριθμός συσκευών ηλεκτρονικής ανάγνωσης κατασκευάζεται εγχώρια και πουλιέται στην τοπική αγορά αλλά και στο εξωτερικό.

Όσο για την εκτύπωση με βάση τη ζήτηση παίζει κι αυτή πολύ σημαντικό ρόλο. Ένα σχετικό παράδειγμα είναι η εταιρία KnigaPoTrebovaniyu (OndemandBook) η οποία έχει βάλει σκοπό να εγκαταστήσει δεκάδες τερματικά εκτύπωσης με βάση τη ζήτηση σε όλη τη χώρα. Μια πρωτοβουλία που δίνει το δικαίωμα στους αναγνώστες από απομακρυσμένα μέρη να έχουν πρόσβαση σε μια λίστα 300.000 έργων σε πενήντα διαφορετικές γλώσσες.

Οι ρυθμοί που αυξάνεται η ψηφιακή τεχνολογία στη Ρωσία δείχνει ότι θα ξεπεράσει τις παραδοσιακές εκδόσεις. Μια και το μεγαλύτερο της πρόβλημα λόγω της αχανής της έκτασης ήταν η διάθεση του έντυπου της υλικού σ' όλη της την επικράτεια. Με τα καταστήματα του διαδικτύου, τις ψηφιακές βιβλιοθήκες αλλά και την εκτύπωση βάση της ζήτησης ο κάτοικος της Σιβηρίας έχει τις ίδιες πιθανότητες απόκτησης της γνώσης με αυτόν της Μόσχας.

Οι παράγοντες που οδηγούν στην αλλαγή από το έντυπο στο ψηφιακό στη Ρωσία είναι οι εξής:

1. Η οικονομική κρίση στον τομέα του βιβλίου από το 2008 θα οδηγήσει τους εκδότες να μειώσουν τον αριθμό των αντιτύπων και να ψάξουν πιο αποδοτικούς τρόπους παραγωγής και διάθεσης, όπως η εκτύπωση με βάση τη ζήτηση και η διανομή μέσω του διαδικτύου.
2. Οι Ρώσοι αναγνώστες «διψούν» για αρχεία ψηφιακού περιεχομένου, αυτό φαίνεται από την αύξηση αγοράς ηλεκτρονικών αναγνωστών αλλά και την αύξηση της πειρατείας. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε νέους τρόπους δημιουργίας όσο αναφορά τη χρήση των ψηφιακών μέσων.
3. Ήδη γίνονται συζητήσεις σε σχέση με τη νομική διάσταση του ψηφιακού βιβλίου όπως η φορολογία του, η πρόσβαση σε ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες και η αναπαραγωγή φωτοτυπημένων αντιτύπων.
4. Ο πιο σημαντικός παράγοντας για το μέλλον θα είναι οι εταιρίες τεχνολογικού υλικού σε συνδυασμό με τις εταιρίες κινητής τηλεφωνίας. Οι οποίες δημιουργούν μια τεράστια σε όγκο εγχώρια και ξένη αγορά με πρόσφορο για επενδύσεις έδαφος.

3.2.5 Ινδία

Η Ινδία αυτή τη στιγμή αποτελεί ένα παγκόσμιο κέντρο τεχνολογικών υπηρεσιών σχετικών με τις ψηφιακές εκδόσεις, λόγω του ότι διαθέτει άριστη βιομηχανία λογισμικού. Γενικότερα οι Ινδοί είναι αρκετά δυνατοί σε σχέση με το ηλεκτρονικό βιβλίο γιατί μπορούν και συνδυάζουν το λογισμικό με το τεχνολογικό, δημιουργούν δικές τους συσκευές ηλεκτρονικής ανάγνωσης ενσωματωμένες στη δική τους πραγματικότητα, στις πολλές γλώσσες τους αλλά και στην κουλτούρα τους.

Όπως το e-readerWink, το Pi που και τα δυο διαβάζουν αγγλικά καθώς και 15 Ινδικές γλώσσες.

Οι εταιρίες κινητής τηλεφωνίας από την άλλη έχουν ραγδαία ανάπτυξη. Το 2010 η Ινδία είχε περίπου 752 εκατομμύρια χρήστες κινητής τηλεφωνίας. Μία από αυτές η εταιρία Wyncom το Y45 λάνσαρε το πρώτο κινητό τηλέφωνο με πληκτρολόγιο στα Hindi. Η Vodafone προωθεί μια ολόκληρη σειρά από Momics, κόμικς που έχουν σχέση με την ινδική μυθολογία και μπορεί να κατεβάσει κανείς στέλνοντας ένα μήνυμα από το κινητό του.

Η οικονομική ανάπτυξη της χώρας οδήγησε σε μια ανερχόμενη μέση αστική τάξη που διψά για νέες τεχνολογίες. Η ανάπτυξη της τεχνολογικής εξειδίκευση της Ινδίας σε συνδυασμό με την αλληλεπίδραση των παραγωγών και των εταιριών λογισμικού μπορεί να δώσει ώθηση στις ψηφιακές εκδόσεις. Είναι σίγουρο ότι λόγω της πληθώρας χρηστών κινητής τηλεφωνίας θα υπάρξει αύξηση στη διάδοση κειμένων μέσω κινητών τηλεφώνων σε όλη την επικράτεια της χώρας ανεξαρτήτως κοινωνικής τάξης. Τέλος παρά τους όποιους περιορισμούς το Ινδικό κράτος προσπαθεί πάντα να γεφυρώσει το ψηφιακό χάσμα μεταξύ των κατοίκων των πόλεων με των κατοίκων των αγροτικών περιοχών.

3.2.6 Κίνα

Η Κίνα εδώ και δεκαετίες αποτελεί παγκόσμιο κέντρο κατασκευής όλων των αγαθών. Το μισό της παγκόσμιας παραγωγής ηλεκτρονικών συσκευών (ηλεκτρονικοί υπολογιστές, κινητά τηλέφωνα, platforms, e-readers, tablets) παρασκευάζεται στην Κίνα. Παρόλα αυτά οι Κινέζοι κατασκευαστές προσπαθούν να κατασκευάσουν μία συσκευή ηλεκτρονικής ανάγνωσης που θα είναι πιο ανταγωνιστική από τις άλλες τόσο σε ποιότητα όσο και σε τιμή.

Το πιο σπουδαίο παράδειγμα είναι η Shanda μια online platform με χιλιάδες συγγραφείς και εκατομμύρια αναγνώστες που προώθησε το Bambook e-reader σε τιμή χαμηλότερη από το kindle. Η Shanda κατάφερε να διαθέσει στο κοινό τις πληροφορίες σε ελάχιστη τιμή και κέρδισε το παιχνίδι της σωστής διανομής. Σημειωτέον ότι το πλήθος χρηστών κινητής τηλεφωνίας είναι και εδώ τεράστιο. Μετρώντας γύρω στα 900 εκατομμύρια χρήστες που δίνει το δικαίωμα στις εταιρίες να δημιουργήσουν εφαρμογές ηλεκτρονικών εκδόσεων.

Όπως στην Βραζιλία και στην Ινδία η ανερχόμενη μέση αστική τάξη δείχνει ζήλο για την απόκτηση και χρήση οτιδήποτε που έχει σχέση με την ψηφιακή τεχνολογία. Το γεγονός της εξάλειψης των μεσολαβητών του έντυπου βιβλίου δίνει μια ελευθερία άνευ προηγουμένου στην διαδικτυακή λογοτεχνία, για την χώρα. Η Κίνα έχοντας γνώση του εύρους των δυνατοτήτων της στον τομέα των ηλεκτρονικών εκδόσεων κάνει σταθερά βήματα. Παράλληλα, ο δημόσιος τομέας επενδύει αρκετά στην αναδιάρθρωση σε σχέση με τις τεχνολογικές του εξελίξεις της εκδοτικής του βιομηχανίας. Οι εταιρίες ψηφιακών εκδόσεων στην Κίνα προσπαθούν να βελτιωθούν ακολουθώντας τις ευρωπαϊκές και τις αμερικανικές, τόσο στο λογισμικό όσο και στο κατασκευαστικό κομμάτι. Τέλος, η μεγάλη ζήτηση και ο υψηλός ανταγωνισμός φαίνεται ότι θα χαμηλώσουν τις τιμές των ηλεκτρονικών συσκευών (e-readers, tablets, ηλεκτρονικούς υπολογιστές και κινητά τηλέφωνα).

3.3 Σύγκριση αναπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών

Γίνεται λοιπόν ευρύτερα κατανοητό ότι οι ηλεκτρονικές εκδόσεις στις αναπτυσσόμενες χώρες του Νότου και της Ανατολής σίγουρα είναι πιο αναγκαίες από τις αναπτυγμένες του Βορρά και της Δύσης. Μια και στις δεύτερες η διάθεση του έντυπου βιβλίου είναι εύκολη, εκεί η παραδοσιακή εκδοτική δραστηριότητα είναι ευρύτερα αποδεκτή και σχεδόν στα ίδια επίπεδα με την ψηφιακή που δεν θεωρείται τόσο ζωτικής σημασίας.

Ενώ στις αναπτυσσόμενες χώρες οι ψηφιακές εκδόσεις αν προωθηθούν σωστά από τους ντόπιους παράγοντες θα έχουν μεγάλη άνθηση λόγω της μέχρι τώρα μεγάλης δυσκολίας διάθεσης του έντυπου υλικού. Έτσι, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες του εγχώριου πληθυσμού όπως διαφορετικές γλώσσες, κατασκευή εγχώριων ηλεκτρονικών συσκευών σε χαμηλότερη τιμή από τις εισαγόμενες, εκμετάλλευση του δικτύου κινητής τηλεφωνίας μπορεί να δοθεί τεράστια ώθηση και ανάπτυξη στις ηλεκτρονικές εκδόσεις αλλά και στην ευρύτερη ψηφιακή τεχνολογία [4].

3.4 Ηλεκτρονικές εκδόσεις και ελληνική πραγματικότητα

Τα βήματα που κάνουν οι ελληνικοί εκδοτικοί οίκοι σε σχέση με το ψηφιακό βιβλίο είναι ακόμη πολύ δειλά και αυτό γίνεται κατανοητό όταν λάβει κανείς υπόψη την παρούσα οικονομική κρίση.²⁰ Η κρίση αυτή άρχισε να επηρεάζει τον εκδοτικό κόσμο και το αγοραστικό του κοινό νωρίτερα από την ίδια τη χώρα. Σε αυτό έχει συμβάλλει η δημιουργία μεγάλου αριθμού αλυσίδων βιβλιοπωλείων που εξυπηρετούν μαζί με τα συνοικιακά βιβλιοπωλεία μικρό αριθμό αναγνωστικού κοινού με αποτέλεσμα να κλείνουν οι επιχειρήσεις και να αφήνουν χρέος στους εκδότες δημιουργώντας τους σοβαρά οικονομικά προβλήματα. Από την άλλη το δημόσιο χρωστάει εκατομμύρια ευρώ σε εκδότες για τα πανεπιστημιακά συγγράμματα.

Επίσης οι εταιρίες που αντιπροσωπεύουν το ηλεκτρονικό βιβλίο διεθνώς. Όπως η Amazon κρίνουν τις χώρες που θα συνεργαστούν με βάση τη δύναμη του αγοραστικού τους κοινού. Επομένως στην Ελλάδα λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική κρίση της χώρας καθώς και την ιδιαιτερότητα της γλώσσας μας, δεν είναι εύκολο να συναφθούν συνεργασίες με τους ελληνικούς εκδοτικούς οίκους για την προώθηση ελληνικών ηλεκτρονικών βιβλίων.

Σε αυτές τις δύσκολες συνθήκες, οι εκδότες καλούνται να διατηρήσουν τις επιχειρήσεις τους και συγχρόνως να εναρμονιστούν με τις νέες εξελίξεις αξιοποιώντας τις ηλεκτρονικές εκδόσεις και συμπεριλαμβάνοντας αυτές στις συλλογές τους.²¹

3.4.1 Ελληνικοί εκδοτικοί οίκοι και ψηφιακά

Σε έρευνα που έγινε με απλή αναζήτηση του κάθε εν ενεργεία ελληνικού εκδοτικού οίκου που διαθέτει ιστοσελίδα στο διαδίκτυο καθώς και των καναλιών διανομής (διαδικτυακών βιβλιοπωλείων) διαπιστώθηκε ότι λιγότερο από το ένα τρίτο των εκδοτικών οίκων εκδίδουν κάποια από τα έντυπα βιβλία τους σε ψηφιακή μορφή.

---

²⁰Σελλά, Ό. (Νοέμβριος 2010). Η ψηφιακή ανάγνωση α λα ελληνικά. *Η Καθημερινή*. Διαθέσιμο σε: http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_civ_1_27/11/2010_423948 (Ανακτήθηκε 9 Νοεμβρίου, 2011).

²¹Σελλά, Ό. (Φεβρουάριος 2012). Δέσμο των «αλυσίδων» το βιβλίο. *Η Καθημερινή*. Διαθέσιμο σε: http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_civ_2_12/02/2012_472127 (Ανακτήθηκε 15 Μαρτίου, 2012).

Σημαντικό είναι να αναφερθούν κάποιες παρατηρήσεις που μπορεί να εντοπίσει ένας απλός χρήστης που θέλει να διαβάσει ένα e-book. Στις ιστοσελίδες των εκδοτικών οίκων δεν είναι πάντα εύκολα ορατός ο διασύνδεσμος που παραπέμπει στα ηλεκτρονικά βιβλία. Παρατηρείται επίσης υπάρχει μία σύγχυση σε σχέση με το τι είναι e-bookόσον αναφορά το είδος αρχείουψηφιακού περιεχομένου για παράδειγμα οσυμπιεσμένος δίσκος (cd)δεν είναι ηλεκτρονικό βιβλίο. Μέρος του εκδοτικού κόσμου φαίνεται να μην έχει σαφή γνώση των ψηφιακών μέσων, πλήθος διαφορετικών εφαρμογών και ψηφιακών αρχείων που μπερδεύουν τον αναγνώστη και κάνουν την αγορά του e-book αρκετές φορέςδύσκολη, δυσνόητη και χρονοβόρα.

Ακόμη κάποιοι εκδοτικοί οίκοι δεν αναφέρουν ότι παράγουν ηλεκτρονικές εκδόσεις των έντυπων βιβλίων στην ιστοσελίδα τους ενώ με αναζήτηση σε διαδικτυακά βιβλιοπωλεία διαπιστώνει κανείς ότι τελικά έχουν. Με αυτόν τρόπο κατευθύνεται ο χρήστης στο μεσάζοντα και όχι στον εκδότη, γίνεται δηλαδή η αναζήτηση του πιο δύσκολη, κάτι που δεν ανταποκρίνεται στην ιδέα του ηλεκτρονικού βιβλίου. Υπάρχουν βέβαια και εκδοτικοί οίκοι που αναφέρουν ότι έχουν ηλεκτρονικά βιβλία αλλά τα διαθέτουν μόνο μέσω ψηφιακού βιβλιοπωλείου.

Οι περισσότεροι ελληνικοί εκδοτικοί οίκοι βοηθούν αρκετά τους αναγνώστες δίνοντας επεξηγήσεις για τον τρόπο που μπορεί κανείς να διαβάσει τα ηλεκτρονικά τους βιβλία σε σχέση με το ψηφιακό τους αρχείο, τα προγράμματα ανάγνωσης και τις ανάλογες συσκευές ανάγνωσης που τα υποστηρίζουν. Καθώς και τα όποια εμπόδια που μπορεί να συναντήσει ένας αγοραστής-αναγνώστης. Όπως είναι να μην είναι δυνατή η ανάγνωση σε συγκεκριμένη ηλεκτρονική συσκευή και το DRM (Digital Rights Management) κλείδωμα του βιβλίου που «αποτρέπει» τον αγοραστή να κάνει ο,τιδήποτε άλλο πέρα από την ανάγνωση του περιεχομένου του e-book τουλάχιστον με το νόμιμο τρόπο. Στην σημερινή εποχή όμως, πρέπει να γίνει κατανοητό ότι η πρόσβαση στην πληροφορία πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο ελεύθερη και ότι οι όποιοι περιορισμοί συχνά οδηγούν σε αντίθετα αποτελέσματα.

Παρατηρείται ακόμη ότι η τιμή της ηλεκτρονικής έκδοσης ενός έντυπου βιβλίου έχει μικρή διαφορά από αυτήν της έντυπης αφού κυμαίνεται στο περίπου 10 – 20% χαμηλότερα, κάτι που έρχεται σε αντίθεση με το γεγονός ότι το e-book παρακάμπει στάδια της εκδοτικής αλυσίδας και άρα εύλογο είναι να είναι αρκετά φθηνότερο από το έντυπο. Έτσι το ελληνικό αγοραστικό κοινό αν υπολογίσει την τιμή αγοράς ενός e-book που χρειάζεται και την αγορά ενός e-reader ή μιας

οποιασδήποτε συσκευής ηλεκτρονικής ανάγνωσης διαπιστώνει ότι το κόστος είναι αρκετά υψηλό παρά το ότι τα προτερήματα του e-book είναι περισσότερα από αυτά του έντυπου. Αν και οι εκδότες καταβάλλουν προσπάθειες προσφέροντας e-readers σε χαμηλή τιμή για να προωθήσουν τα e-book τους. Ο αναγνώστης όμως που δεν παύει να είναι και καταναλωτής και θέλει πάντα να έχει την επιθυμητή αναλογία απόδοσης – τιμής. Αν δεν μπορεί να ανταπεξέλθει οικονομικά ή θα παραμείνει στο έντυπο ή πιθανότερα να στραφεί στο πειρατικό.

Επιπλέον η καθυστέρηση στην ηλεκτρονική έκδοση ενός έντυπου βιβλίου που λογικά ή πρέπει να προηγείται του έντυπου ή να γίνεται συγχρόνως όπως γίνεται και στις χώρες του εξωτερικού μια και σχεδόν όλα τα βιβλία πλέον γράφονται σε ηλεκτρονική μορφή. Δημιουργεί ένα ζήτημα για σκέψη σε σχέση με την πολιτική πωλήσεων των ελληνικών εκδοτικών οίκων.

3.4.2 Ελεύθερη πρόσβαση σε e-books – Creative Commons Attribution

Θετικό είναι ότι κάποιοι εκδοτικοί οίκοι στην Ελλάδα καταννοώντας τα παραπάνω προβλήματα διαθέτουν τα ηλεκτρονικά τους βιβλία στο κοινό δωρεάν και μερικές φορές ταυτόχρονα την έντυπη έκδοσή τους προς πώληση. Κάνοντας χρήση της άδειας Creative Commons Attribution²² της οποίας το περιεχόμενο αναφέρεται περιληπτικά παρακάτω:

Το έργο του κάθε δημιουργού δίνεται άδεια να αναπαράγεται, να τροποποιείται (διασκευή), να διανέμεται και να παρουσιάζεται στο κοινό ελεύθερα.

Υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Αναφορά Δημιουργού
- Μη Εμπορική Χρήση
- Παρόμοια διανομή με την ίδια άδεια σε περίπτωση αλλοίωσης του έργου

---

²² Creative commons. Διαθέσιμο σε: <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/gr/> (Ανακτήθηκε 20 Δεκεμβρίου, 2011).

Σε καμία περίπτωση δεν επηρεάζονται από την άδεια οποιοδήποτε από τα παρακάτω δικαιώματα:

- Η σωστή δοσοληψία σας ή νόμιμη χρήση, ή άλλοι εφαρμοστέοι περιορισμοί και εξαιρέσεις δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.
- Του συγγραφέα τα ηθικά δικαιώματα

Με αυτόν τον τρόπο ο αναγνώστης διαβάζει το βιβλίο, κάνει ελεύθερα και δημόσια τον σχολιασμό του στο διαδίκτυο, πράγμα που λειτουργεί σαν αυτόματη διαφήμιση κι αν θέλει αγοράζει την έντυπη μορφή του βιβλίου.

3.4.3 Αυτοεκδόσεις

Οι αυτοεκδόσεις στην Ελλάδα δεν είναι στο ίδιο επίπεδο με αυτές του εξωτερικού. Όπως φαίνεται είναι ακόμη σε εμβρυϊκό στάδιο μια και στην Ελλάδα δεν υπάρχουν ακόμη οι «κλειστές» πλατφόρμες αυτοέκδοσης οι οποίες χρεώνουν ένα αντίτιμο έστω και ελάχιστο για τα e-books. Υπάρχουν μόνο μερικοί διακεκριμένοι συγγραφείς που παρέχουν την ηλεκτρονική μορφή των βιβλίων τους δωρεάν στους αναγνώστες ή ζητούν από τους αναγνώστες τους να διαβάζουν και να σχολιάζουν σε ανάλογα blog ή ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης²³ τις όποιες παρατηρήσεις τους.²⁴

Ακόμη διαπιστώνεται ότι συσχετίζεται από εκδοτικούς οίκους ο κάθε αυτού όρος της αυτοέκδοσης με την υπηρεσία *POD Print On Demand* εκτύπωση ανάλογα με τη ζήτηση. Αυτοέκδοση σημαίνει στον κόσμο του ψηφιακού βιβλίου ο ίδιος ο συγγραφέας να παίζει και το ρόλο του επιμελητή, εκδότη, πωλητή αλλά και διαθέτη. Ενώ φαίνεται ότι υπάρχουν εκδοτικοί οίκοι που μιλούν για αυτοέκδοση στις ιστοσελίδες τους αλλά αναφέρονται σε εκτύπωση ανάλογα με τη ζήτηση ή σε πολύ μικρό αριθμό αντιτύπων [2].

---

²³ Βλ. Facebook, Twitter, google+

²⁴ Ίσμαηλίδου, Έ. (Απρίλιος 2012). Η διαδικτυακή «αυτοέκδοση» αλλάζει το τοπίο της αγοράς βιβλίου. *Το Βήμα*. Διαθέσιμο σε: <http://www.tovima.gr/society/article/?aid=451348> (Ανακτήθηκε 10 Απριλίου, 2012).

4. Έρευνα με ερωτηματολόγιο για την αποτύπωση της ελληνικής εκδοτικής δραστηριότητας

4.1 Μέθοδος έρευνας – Λογισμικό Lime survey

Στο πλαίσιο εκπόνησης της διπλωματικής αυτής εργασίας με τίτλο «Έρευνα για την αξιοποίηση των ηλεκτρονικών εκδόσεων στην Ελλάδα» επιλέχθηκε ως μέθοδος έρευνας το ερωτηματολόγιο. Η δημιουργία του ερωτηματολογίου αυτού έγινε με βάση το λογισμικό ανοιχτού κώδικα **Lime Survey** the open source survey application.

Εικόνα 8: Λογότυπο λογισμικού Lime Survey

Το Lime Survey είναι ένα λογισμικό το οποίο δίνει τη δυνατότητα στο χρήστη να:

- δημιουργήσει απεριόριστο αριθμό ερωτήσεων σε μια έρευνα (που περιορίζεται μόνο από τη βάση δεδομένων του)
- δημιουργήσει συγχρόνως απεριόριστο αριθμό ερευνών
- δημιουργήσει έρευνες σε οποιαδήποτε γλώσσα
- δημιουργήσει έρευνες αξιολόγησης
- δημιουργήσει ομάδες συμμετεχόντων
- δηλώσει τον αριθμό των συμμετεχόντων σε μια έρευνα
- ελέγχει οποιαδήποτε επεξεργασία πάνω στην έρευνα

- εισάγει περίοδο λειτουργίας της έρευνας, δηλ. εισαγωγή ημερομηνίες λήξης για την αυτοματοποίηση
- δημιουργήσει ανώνυμες και ονομαστικές έρευνες
- εισάγει αλλά και να εξάγει κείμενα, CSV Comma Separated Values²⁵ και αρχεία excel
- διαχειριστεί 20 διαφορετικούς τύπους ερωτήσεων
- ορίσει καθορισμένους όρους στις ερωτήσεις ανάλογα με τις προηγούμενες απαντήσεις
- αλλάξει οποιαδήποτε στιγμή το περιβάλλον, το μηχανισμό της ερώτησης ή και τη σειρά των ερωτήσεων
- δημιουργήσει εκτυπώσιμη έκδοση ερευνών
- προσκαλέσει τους συμμετέχοντες μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου
- στείλει υπενθύμιση σε περίπτωση που δεν έχουν απαντήσει
- ενημερώνετε για τυχόν εργασίες που δεν έχει τελειοποιήσει μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου
- δώσει διευκρινίσεις στους ερωτηθέντες μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου
- να δημιουργήσει στατιστικές αναλύσεις και γραφήματα με τη δυνατότητα εξαγωγής τους
- να αποθηκεύσει την έρευνα και να συνεχίσει κάποια άλλη στιγμή. Το ίδιο συμβαίνει και για το συμμετέχοντα δηλαδή έχει τη δυνατότητα να αποθηκεύσει τις απαντήσεις και να συνεχίσει κάποια άλλη στιγμή.

---

²⁵ CSV: Μορφότυπο με τιμές διαχωρισμένες / οριοθετημένες με κόμμα.

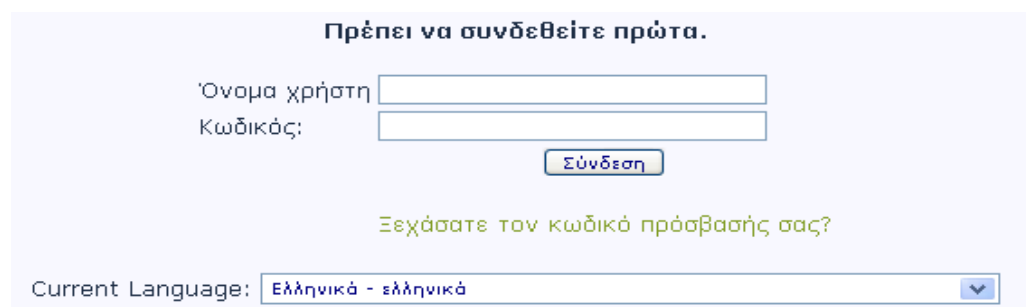
4.2 Βήματα διενέργειας έρευνας με ερωτηματολόγιο

4.2.1 Κατάρτιση ερωτηματολογίου

Η δομή του ερωτηματολογίου χωρίζεται σε τέσσερις ενότητες. Αρχίζοντας από δύο ερωτήσεις εισαγωγής σχετικά με τα στοιχεία του εκδότη. Στη συνέχεια προχωρά στο κύριο μέρος της έρευνας με τρεις υποχρεωτικές ερωτήσεις εκ των οποίων οι απαντήσεις της πρώτης οδηγούν τον συμμετέχοντα διακλαδωτά στις επόμενες ενότητες ερωτήσεων. Με πρώτη ενότητα αυτή της μη διάθεσης ηλεκτρονικών βιβλίων από τον εκδοτικό οίκο που περιλαμβάνει μία ερώτηση και δεύτερη αυτή της διάθεσης που αποτελείται από δύο ερωτήσεις. Παρακάτω περιγράφονται αναλυτικά τα βήματα διεκπόνησης του ερωτηματολογίου.

Βήμα 1^ο Είσοδος στη βάση δεδομένων

Για να δημιουργηθεί μια έρευνα στο lime survey πρέπει να γίνει είσοδος μέσω διαδικτύου στην πλατφόρμα. Αυτό γίνεται με την εισαγωγή του ονόματος χρήστη και του κωδικού πρόσβασης (βλ. εικ. 9).

Πρέπει να συνδεθείτε πρώτα.

Όνομα χρήστη

Κωδικός:

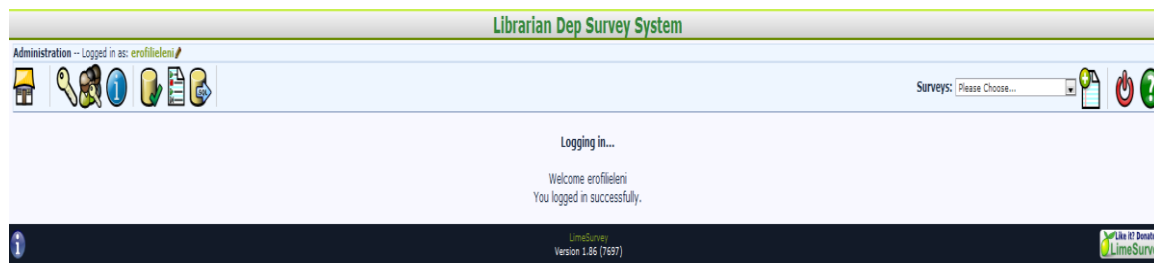
[Ξεχάσατε τον κωδικό πρόσβασής σας?](#)

Current Language:

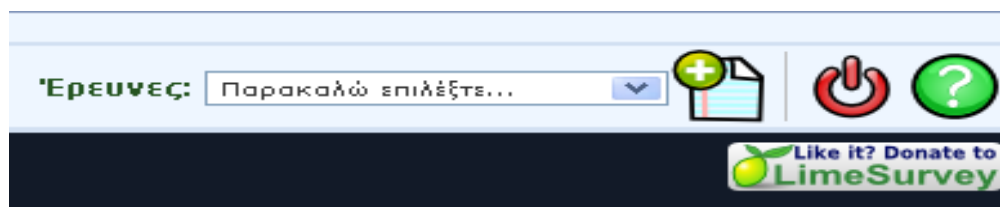
Εικόνα 9: Είσοδος στην πλατφόρμα του Lime Survey

Βήμα 2^ο Δημιουργία έρευνας

Μόλις γίνει η σύνδεση εμφανίζεται η γραμμή εργαλείων (βλ. εικ.10).

Εικόνα 10: Γραμμή εργαλείων Lime Survey

Εικόνα 11: Εκκίνηση δημιουργίας έρευνας

Κάνοντας κλικ στο εικονίδιο δημιουργία ή εισαγωγή έρευνας (βλ. εικ.11) εμφανίστηκε η οθόνη όπου έπρεπε να εισαχθούν οι βασικές ρυθμίσεις για τη δημιουργία της έρευνας όπως τίτλος, περιγραφή, μήνυμα καλωσορίσματος, διαχειριστής της έρευνας, γλώσσα, e-mail καλωσορίσματος, e-mail υπενθύμισης κλπ. Αφού συμπληρωθούν τότε η έρευνα αποκτά διεύθυνση ιστοσελίδας και εμφανίζεται το παρακάτω πλαίσιο (βλ εικ.12).

Librarian Dep Survey System

Administration -- Logged in as: **erofilleleni**

Surveys: Έρευνα για την αξιοποίηση των

Survey Έρευνα για την αξιοποίηση των ηλεκτρονικών εκδόσεων στην Ελλάδα. (ID:57132)

Question groups: Please Choose...

Title: Έρευνα για την αξιοποίηση των ηλεκτρονικών εκδόσεων στην Ελλάδα. (ID 57132)

Survey URL (Greek): <http://ithaki.lib.teiath.gr/libsurvey/index.php?sid=57132&lang=el>

Description: Η έρευνα αυτή πραγματοποιείται στο πλαίσιο εκπόνησης διπλωματικής εργασίας με τίτλο «Έρευνα για την αξιοποίηση των ηλεκτρονικών εκδόσεων στην Ελλάδα» από την φοιτήτρια του τμήματος Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του ΤΕΙ Αθήνας, Καρυδά Ελένη υπό την επίβλεψη του καθηγητή κου Κουή Δημήτριου. Λίγα λόγια για την έρευνα: Στην εποχή που ζούμε, οι νέες τεχνολογίες διεισδύουν παντού παγκοσμίως και η μετάβαση από το έντυπο βιβλίο στο ηλεκτρονικό αυξάνεται με γοργούς ρυθμούς. Η αλλαγή της εκδοτικής αλυσίδας είναι αναπόφευκτη αφού παραλείπονται στάδια όπως η εκτύπωση, η μεταφορά και η διάθεση του υλικού. Σκοπός αυτής της έρευνας είναι να καταγραφεί για πρώτη φορά η ελληνική εκδοτική δραστηριότητα σε σχέση με τις ηλεκτρονικές εκδόσεις και τα ηλεκτρονικά βιβλία.

Welcome: Η συμμετοχή σας θα μας βοηθήσει στη σωστή ανάλυση αποτελεσμάτων και εξαγωγή συμπερασμάτων. Τα ερωτήματα και οι απαντήσεις είναι άκρως εμπιστευτικά με πλήρη ανωνυμία. Η διάρκεια του ερωτηματολογίου δεν υπερβαίνει τα δέκα λεπτά.

Administrator: Ερωφιλή Ελένη (erofilleleni@yahoo.gr)

Fax To:

Start date: -

Expiry Date: -

Template: default

Base Language: Greek - ελληνικά

Additional Languages:

Exit Link:

Number of questions/groups: 8/4

Survey currently active: Yes

Survey table name: lime_survey_57132

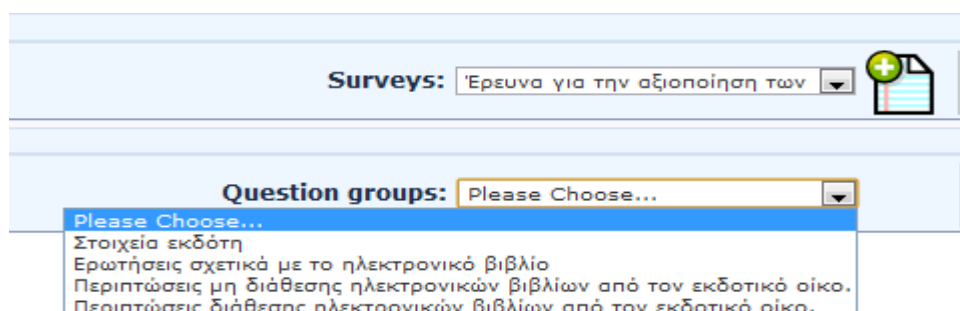
Hints: Answers to this survey are anonymized.
It is presented group by group.
Participants can save partially finished surveys

Εικόνα 12: Εισαγωγή δεδομένων του ερωτηματολογίου

Βήμα 3^ο Δημιουργία ομάδων

Στην έρευνα αυτή δημιουργήθηκαν τέσσερις ομάδες (βλ. εικ.13). Η δημιουργία των ομάδων έγινε επιλέγοντας το εικονίδιο δίπλα από τα questiongroups. Οι ομάδες είναι:

1. Στοιχεία εκδότη για να βγουν τα ανάλογα στατιστικά δεδομένα.
2. Ερωτήσεις για το ηλεκτρονικό βιβλίο, κύριο μέρος έρευνας, ερωτήσεις κοινές για όλους.
3. Περιπτώσεις μη διάθεσης ηλεκτρονικών βιβλίων από τον εκδοτικό οίκο, που αυτόματα παραπέμπει στην ερώτηση 6.
4. Περιπτώσεις διάθεσης ηλεκτρονικών βιβλίων από τον εκδοτικό οίκο που αυτόματα παραπέμπεται ο συμμετέχοντας στις ερωτήσεις 7 και 8.

Εικόνα 13: Ομάδες ερωτήσεων

Βήμα 4^ο Δημιουργία ερωτήσεων

Αφού γίνει η προσθήκη της κάθε ομάδας αυτόματα εμφανίζεται ένα άλλο πλαίσιο μέσα στο οποίο διαμορφώνονται οι ερωτήσεις.

Η πρώτη ομάδα έχει δύο ερωτήσεις και οι δύο δεν είναι υποχρεωτικές:

1. «Σε ποιες κατηγορίες βιβλίων δραστηριοποιείστε κυρίως;». Τύπος ερώτησης Multiple options with comments με παραπάνω από μία σωστές απαντήσεις επιλογής για το συμμετέχοντα καθώς και δυνατότητα πρόσθεσης περιοχής επεξήγησης από τον διαχειριστή (βλ. εικ. 14).

2. «Πόσους τίτλους διαθέτει αποκλειστικά ο εκδοτικός σας οίκος;». Τύπος ερώτησης List dropdown, σε αυτήν ο συμμετέχων μπορεί να επιλέξει με τον κέρσορα μία μόνο σωστή απάντηση από τη λίστα σε πλαίσιο, αλλά και να σημειώσει ότι θέλει στην επιλογή other (βλ. εικ. 15).

Σε ποιες κατηγορίες βιβλίων δραστηριοποιείστε κυρίως ;
Check any that apply

Επιστημονικά
 Εκπαιδευτικά
 Λογοτεχνικά
 Διάφορα
 Other:

? Επιτρέπονται παραπάνω από μία επιλογές.

- **Επιστημονικά** (Θετικών Επιστημών, Θεωρητικών Επιστημών, Τεχνολογικών Εφαρμογών, Οικονομικών Επιστημών)
- **Εκπαιδευτικά** (Εγκυκλοπαίδειες, Λεξικά, Σχολικά εγχειρίδια)
- **Λογοτεχνικά** (Ελληνική και ξένη λογοτεχνία : Μυθιστορήμα - ποίηση)
- **Διάφορα** (Μαγειρικής, Κηπουρικής, Οικολογίας, Θρησκείας, Τουριστικοί οδηγοί)

Εικόνα 14: Μορφή 1^{ης} ερώτησης.

Πόσους τίτλους βιβλίων διαθέτει αποκλειστικά ο εκδοτικός σας οίκος;
Choose one of the following answers

? Please choose...
Please choose...
1-30
30-100
100-300
> 300
Other:
No answer

Εικόνα 15: Μορφή 2^{ης} ερώτησης

Στη δεύτερη ομάδα από την οποία ξεκινάει και το κύριο μέρος της έρευνας δημιουργήθηκαν οι εξής ερωτήσεις κοινές για όλους τους συμμετέχοντες :

3. «Διαθέτετε στους αναγνώστες σας βιβλία σε ηλεκτρονική μορφή;». Τύπος ερώτησης List (radio), ο συμμετέχων μπορεί να επιλέξει μία μόνο σωστή απάντηση από τα σημεία επιλογής, καθώς και να σημειώσει στο κουτάκι της επιλογής other. (βλ. εικ. 16). Είναι υποχρεωτική γιατί ανάλογα με την απάντηση διαχωρίζονται οι συμμετέχοντες σε ομάδες όσοι απαντούν ναι απαντούν στις ερωτήσεις της ομάδας «Περιπτώσεις διάθεσης ηλ. βιβλίων από τον εκδοτικό οίκο» και όλοι οι υπόλοιποι απαντούν στις ερωτήσεις της ομάδας «Περιπτώσεις μη διάθεσης ηλεκτρονικών βιβλίων από τον εκδοτικό οίκο».

*** Διαθέτετε στους αναγνώστες σας βιβλία σε ηλεκτρονική μορφή;
Choose one of the following answers**

- Ναι, διαθέτουμε.
- Όχι, είμαστε στο τελικό στάδιο προετοιμασίας για την διάθεση ηλεκτρονικών βιβλίων (e- books).
- Όχι, είμαστε υπό σκέψη για το πως θα γίνει η διάθεση ηλεκτρονικών βιβλίων (e-books).
- Όχι, επιμένουμε στην έντυπη μορφή του βιβλίου.
- Other:

Εικόνα 16: Μορφή 3^{ης} ερώτησης

4. «Ποια πιστεύετε ότι είναι τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα του ηλεκτρονικού βιβλίου (e-book) για έναν εκδοτικό οίκο;» Τύπος ερώτησης Ranking, ο συμμετέχων μπορεί να ταξινομήσει τις απαντήσεις με σειρά προτίμησης, κάνοντας κλικ στην κάθε απάντηση. Αν και υπήρχε βοήθεια παρατηρήθηκε ότι δεν ήταν αρκετά εύχρηστος τύπος ερώτησης για τους συμμετέχοντες (βλ. εικ. 17).

* Ποια πιστεύετε ότι είναι τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα του ηλεκτρονικού βιβλίου (e-book) για έναν εκδοτικό οίκο;

Click on an item in the list on the left, starting with your highest ranking item, moving through to your lowest ranking item.

Your Choices:

Μειώνει το κόστος παραγωγής, διακίνησης και διάθεσης (οικονομικό όφελος).
Έχει θετικές περιβαλλοντολογικές επιπτώσεις, (μείωση της κατανάλωσης χαρτιού).
Η ευκολία διάθεσης μέσω του διαδικτύου αυξάνει το πιθανό αναγνωστικό κοινό.
Προσφέρει άμεσα περισσότερες δυνατότητες στον αναγνώστη (λεξικό, βίντεο, εικόνες, σύνδεσμοι στο διαδίκτυο κτλ).

Your Ranking:

1:	<input type="text"/>
2:	<input type="text"/>
3:	<input type="text"/>
4:	<input type="text"/>

Click on the scissors next to each item on the right to remove the last entry in your ranked list

? Κατατάξτε τα με σειρά σημαντικότητας από το 1 πιο σημαντικό στο 4 λιγότερο σημαντικό πλεονέκτημα.

ΟΔΗΓΙΕΣ

Κάντε μονό κλικ με το ποντίκι σας στην 1η σας επιλογή. Αυτή θα μεταφερθεί στον πίνακα στα αριστερά. Συνεχίστε με μονά κλικ του ποντικιού για τις επόμενες επιλογές κατά σειρά προτίμησής σας. Σε περίπτωση λάθους ή αλλαγής προτίμησης πατήστε το ψαλίδι δίπλα από την τελευταία σας επιλογή στον πίνακα στα αριστερά για να την αφαιρέσετε.

Εικόνα 17: Μορφή 4^{ης} ερώτησης

5. «Ποια πιστεύετε ότι είναι τα σημαντικότερα μειονεκτήματα του ηλεκτρονικού βιβλίου (e-book) για έναν εκδοτικό οίκο;» τύπος ερώτησης Ranking, ο συμμετέχων μπορεί να ταξινομήσει τις απαντήσεις με σειρά προτίμησης, κάνοντας κλικ στην κάθε απάντηση. Βαθμός δυσκολίας στη χρήση όμοιος με παραπάνω(βλ. εικ. 18).

* Ποια πιστεύετε ότι είναι τα σημαντικότερα μειονεκτήματα του ηλεκτρονικού βιβλίου (e-book) για έναν εκδοτικό οίκο;
Click on an item in the list on the left, starting with your highest ranking item, moving through to your lowest ranking item.

Your Choices:

Καταπάτηση των πνευματικών δικαιωμάτων (αντιγραφή, ανεξέλεγκτη πειρατεία).
Οι χρήστες εξακολουθούν να προτιμούν την έντυπη μορφή του βιβλίου.
Ανάγκη για αγορά ηλεκτρονικών συσκευών ανάγνωσης (e-readers) με υψηλό κόστος για τον αναγνώστη.
Ανάγκη σημαντικών επενδύσεων απόκτησης τεχνογνωσίας για τη δημιουργία ηλεκτρονικών βιβλίων από την πλευρά του εκδοτικού οίκου.

Your Ranking:

1:	<input type="text"/>
2:	<input type="text"/>
3:	<input type="text"/>
4:	<input type="text"/>

Click on the scissors next to each item on the right to remove the last entry in your ranked list

? Κατατάξετε τα με σειρά σημαντικότητας από το 1 πιο σημαντικό στο 4 λιγότερο σημαντικό πλεονέκτημα.

ΟΔΗΓΙΕΣ

Κάντε μόνο κλικ με το ποντίκι σας στην 1η σας επιλογή. Αυτή θα μεταφερθεί στον πίνακα στα αριστερά. Συνεχίστε με μονά κλικ του ποντικιού για τις επόμενες επιλογές κατά σειρά προτίμησης σας. Σε περίπτωση λάθους ή αλλαγής προτίμησης πατήστε το ψαλίδι δίπλα από την τελευταία σας επιλογή στον πίνακα στα αριστερά για να την αφαιρέσετε.

Εικόνα 18: Μορφή 5^{ης} ερώτησης

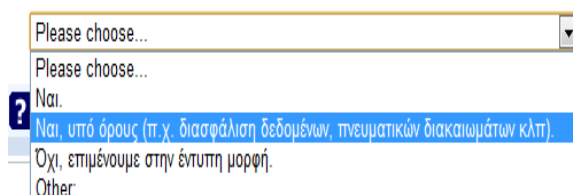
Οι δύο παραπάνω ερωτήσεις ήταν υποχρεωτικές. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι κάποιοι συμμετέχοντες διαμαρτυρήθηκαν για το υποχρεωτικό είδος των απαντήσεων, θεωρώντας ότι καθοδηγούν τις απαντήσεις και έτσι δεν ολοκλήρωσαν το ερωτηματολόγιο. Εύλογο είναι ότι για να προκύψουν κάποια στατιστικά δεδομένα πρέπει να υπάρχουν και ερωτήσεις κλειστού τύπου. Δεν υπήρξε καμία διάθεση να επιβληθούν οι απαντήσεις, η επιλογή των απαντήσεων έγινε με βάση έρευνας που προηγήθηκε και επιλογής των πιο σημαντικών.

Η τρίτη ομάδα δημιουργήθηκε από το σύνολο των συμμετεχόντων που απάντησαν αρνητικά στη διάθεση ηλεκτρονικών βιβλίων και αυτόματα από το λογισμικό απάντησαν στην παρακάτω υποχρεωτική ερώτηση:

6. «Γνωρίζοντας ότι η εξέλιξη του ηλεκτρονικού βιβλίου είναι αναπόφευκτη προτίθεστε σε συνεργασία με κάποιον άλλο εκδοτικό οίκο ή φορέα (δημόσιο ή ιδιωτικό) που ήδη διαθέτει ηλεκτρονικά βιβλία ή έχει την κατάλληλη τεχνογνωσία, ώστε να ακολουθήσετε και εσείς τις μελλοντικές εξελίξεις;». Τύπος ερώτησης List Dropdown σ' αυτήν ο συμμετέχων μπορεί να επιλέξει με τον κέρσορα μία μόνο σωστή απάντηση από τη λίστα σε πλαίσιο, αλλά και να σημειώσει ότι θέλει στην επιλογή other (βλ. εικ. 19).

*Γνωρίζοντας ότι η εξέλιξη του ηλεκτρονικού βιβλίου είναι αναπόφευκτη προτίθεστε σε συνεργασία με κάποιον άλλο εκδοτικό οίκο ή φορέα (δημόσιο ή ιδιωτικό) που ήδη διαθέτει ηλεκτρονικά βιβλία ή έχει την κατάλληλη τεχνογνωσία, ώστε να ακολουθήσετε και εσείς τις μελλοντικές εξελίξεις;
Choose one of the following answers

Please choose...
Please choose...
? Ναι.
Ναι, υπό όρους (π.χ. διασφάλιση δεδομένων, πνευματικών δικαιωμάτων κλπ)
Όχι, επιμένουμε στην έντυπη μορφή.
Other:

Εικόνα 19: Μορφή 6^{ης} ερώτησης

Η τέταρτη ομάδα δημιουργήθηκε από το σύνολο των συμμετεχόντων που επέλεξαν την επιλογή ναι στη διάθεση ηλεκτρονικών βιβλίων και αυτόματα παραπέμφθηκαν στις παρακάτω ερωτήσεις:

7. «Σε ποια μορφή αρχείου είναι τα ηλεκτρονικά βιβλία που διαθέτετε;». Τύπος ερώτησης Multiple options υποχρεωτική. Σ' αυτήν την ερώτηση ο συμμετέχων μπορεί να επιλέξει παραπάνω από μία σωστή απάντηση καθώς και να σημειώσει στο κουτί other (βλ. εικ. 20). Εφόσον οι περισσότεροι εκδοτικοί οίκοι χρησιμοποιούν διάφορες μορφές αρχείου, στόχος της ερώτησης ήταν να διαπιστωθεί η πιο διαδεδομένη μορφή καθώς και ποιες από τις νέες τεχνολογίες χρησιμοποιούνται.

*** Σε ποια μορφή αρχείου είναι τα ηλεκτρονικά βιβλία που διαθέτετε;
Check any that apply**

Pdf
 Epub
 xml
 cd
 μέσω i book store
 Other:

? Μπορείτε να επιλέξετε και παραπάνω από ένα.

Εικόνα 20: Μορφή 7^{ης} ερώτησης

8. «Σε περιπτώσεις που το βιβλίο διατίθεται σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή πώς κατανέμεται η ζήτηση των αναγνωστών;» Τύπος ερώτησης List Dropdown υποχρεωτική, σ' αυτήν ο συμμετέχων μπορεί να επιλέξει με τον κέρσορα μία μόνο σωστή απάντηση από τη λίστα σε πλαίσιο, αλλά και να σημειώσει ότι θέλει στην επιλογή other (βλ. εικ. 21).

*** Σε περιπτώσεις που το βιβλίο διατίθεται σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή πώς κατανέμεται η ζήτηση των αναγνωστών;
Choose one of the following answers**

Other:

Please choose...

? Υπάρχει έντονη ζήτηση και για την ηλεκτρονική μορφή με αποτέλεσμα αυξημένη ζήτηση στο σύνολο. Οι πωλήσεις των ηλεκτρονικών βιβλίων είναι αμελητέες σε σχέση με αυτές των εντύπων.

Other:

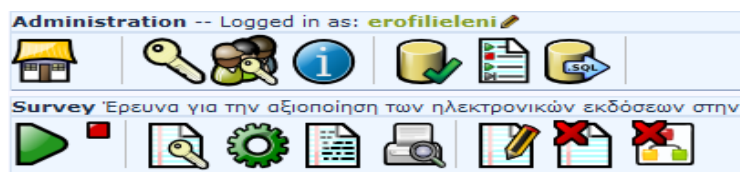
Εικόνα 21: Μορφή 8^{ης} ερώτησης

Βήμα 4^ο Αποστολή της Έρευνας στους συμμετέχοντες.

Έπειτα από έρευνα στο διαδίκτυο συγκεντρώθηκαν 655 διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που κυρίως ανήκαν σε ελληνικούς εκδοτικούς οίκους ή σε συνεργαζόμενους με αυτούς φορείς. Μέσω του lime survey στάλθηκε η έρευνα με e-mail πρόσκλησης καθώς και υπενθύμισης, στο οποίο σημειωνόταν ότι οι απαντήσεις είναι ανώνυμες και άκρως εμπιστευτικές. Οι συμμετέχοντες μπορούσαν να ενημερωθούν για οποιαδήποτε απορία τους σε σχέση με την έρευνα μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Στο ερωτηματολόγιο συμμετείχαν 135 εκδοτικοί οίκοι, έδωσαν ολοκληρωμένες απαντήσεις οι 105. Έτσι υπήρξε μια συμμετοχή της τάξεως περίπου του 20% των ερωτηθέντων, λαμβάνοντας βέβαια υπόψη ότι το ερωτηματολόγιο μπορεί και να εστάλη και σε μη έγκυρες πλέον διευθύνσεις γι' αυτό και δεν απαντήθηκε. Το δείγμα θεωρήθηκε αντιπροσωπευτικό και το ερωτηματολόγιο έχει συμπληρωθεί σωστά. Τα αποτελέσματα της έρευνας είναι έγκυρα και θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους Έλληνες εκδότες για την συμμετοχή τους. Με βάση τα αποτελέσματα αυτά προσπαθήσαμε να μελετήσουμε την ελληνική εκδοτική πραγματικότητα σε σχέση με το ηλεκτρονικό βιβλίο και να εξάγουμε τα συμπεράσματα μας.

Βήμα 5^ο Ενεργοποίηση και διεξαγωγή της έρευνας

Με την ολοκλήρωση της δημιουργίας της έρευνας γίνεται η ενεργοποίησή της πατώντας πάνω στο κουτί με το πράσινο βέλος και το κόκκινο τετράγωνο που βρίσκεται περίπου πάνω αριστερά στην οθόνη όταν το πρώτο είναι μεγαλύτερο τότε έχει ενεργοποιηθεί (βλ. εικ. 22). Όταν ενεργοποιηθεί η έρευνα το πλαίσιο των εργαλειοθηκών αλλάζει και όταν αρχίζουμε να παίρνουμε τις πρώτες απαντήσεις από την έρευνα μπορούμε να τις διεξάγουμε. Ο διαχειριστής τώρα μπορεί να δει τις απαντήσεις, να τις εξετάσει, να σβήσει τις άσχετες να πάρει πληροφορίες από αυτές και να τις εξάγει μέσω ενός excel που έχει το σύστημα το οποίο όμως θα πρέπει πρώτα να το διαμορφώσει.

Εικόνα 22: Ενεργοποίηση έρευνας

Το μόνο πρόβλημα που παρουσιάστηκε ήταν ότι το ίδιο το πρόγραμμα ενώ παρουσιάζει τα στατιστικά δεδομένα της έρευνας, τα αποτελέσματα δεν φαίνεται να είναι ακριβή. Γι'αυτό και έπρεπε να μεταφερθούν τα στοιχεία και να δημιουργηθούν πίνακες και διαγράμματα στο excel.

5. Παρουσίαση αποτελεσμάτων

Στο τέλος του προηγούμενου κεφαλαίου έγινε αναφορά στο ότι τα αποτελέσματα δεν είναι προϊόν αποκλειστικά του Lime Survey. Μια και παρατηρήθηκαν λάθη στα στατιστικά δεδομένα που παρουσίασε. Γι' αυτό κι έπρεπε να γίνουν διορθώσεις, σωστή καταμέτρηση των απαντήσεων καθώς και δημιουργία πινάκων και διαγραμμάτων στο excel. Στο κεφάλαιο αυτό θα παρουσιαστούν οι απαντήσεις με μορφή πινάκων και διαγραμμάτων και θα γίνει ανάλυση των αποτελεσμάτων τους.

5.1 Ερωτήσεις - Απαντήσεις σε σχέση με τα Στοιχεία εκδότη

5.1.1 Σε ποιες κατηγορίες βιβλίων δραστηριοποιείστε κυρίως ;

Παρακαλώ επιλέξτε όλα όσα ισχύουν:

- Επιστημονικά
- Εκπαιδευτικά
- Λογοτεχνικά
- Διάφορα
- Άλλο

Επιτρέπονται παραπάνω από μία επιλογές.

Επιστημονικά (Θετικών Επιστημών, Θεωρητικών Επιστημών, Τεχνολογικών Εφαρμογών, Οικονομικών Επιστημών)

Εκπαιδευτικά (Εγκυκλοπαίδειες, Λεξικά, Σχολικά εγχειρίδια)

Λογοτεχνικά (Ελληνική και ξένη λογοτεχνία : Μυθιστορήμα - ποίηση)

Διάφορα (Μαγειρικής, Κηπουρικής, Οικολογίας, Θρησκείας, Τουριστικοί οδηγοί, Φωτογραφίας)

Απάντησεις

Σε ποιες κατηγορίες βιβλίων δραστηριοποιείστε κυρίως ;	Απαντήσεις	Ποσοστό επί του συνόλου των απαντήσεων
Επιστημονικά (1)	82	60,74%
Εκπαιδευτικά (2)	47	34,81%
Λογοτεχνικά (3)	51	37,78%
Διάφορα (4)	43	31,85%
Άλλο	8	5,93%
Σύνολο απαντήσεων	135	
Σύνολο προτιμήσεων	231	
Προτιμήσεις ανά εκδότη	1,7	

Πίνακας 2: Αποτελέσματα 1^{ης} ερώτησης

Σύμφωνα με το παραπάνω πίνακα οι εκδότες που απάντησαν το ερωτηματολόγιο ασχολούνται κυρίως με επιστημονικά βιβλία με ποσοστό 60,74%, ακολουθούν τα λογοτεχνικά με 37,78%, τα εκπαιδευτικά με 34,81%, τα βιβλία με διάφορα γνωστικά αντικείμενα με 31,85% και τέλος υπήρξαν και εκδότες που επέλεξαν την επιλογή άλλο για να διευκρινίσουν το είδος των βιβλίων τους και είναι αυτοί που καταλαμβάνουν το 5,93% ασχολούνται περισσότερο με παιδικά βιβλία, κόμιξ και τέχνης. Τα ποσοστά αυτά υπολογίστηκαν επί του συνόλου των απαντήσεων πρέπει όμως να σημειωθεί ότι οι προτιμήσεις ανα εκδότη είναι 1,7 για κάθε επιλογή μεγάλο μέρος λοιπόν των εκδοτών απάντησαν σε παραπάνω από μία απαντήσεις. Δηλαδή το εύρος της δραστηριότητας τους συνδυάζει παραπάνω από μία κατηγορίες βιβλίων με κύριο συνδυασμό επιλογής τα επιστημονικά με τα εκπαιδευτικά.

5.1.2 Πόσους τίτλους βιβλίων διαθέτει αποκλειστικά ο εκδοτικός σας οίκος;

Παρακαλώ επιλέξτε μόνο ένα από τα παρακάτω:

- 1-30
- 30-100
- 100-300
- > 300

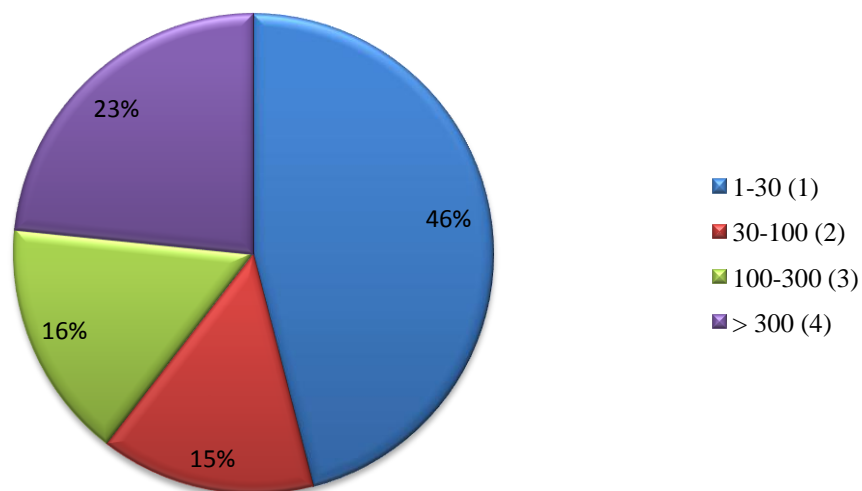
Απαντήσεις

Πόσους τίτλους βιβλίων διαθέτει αποκλειστικά ο εκδοτικός σας οίκος;	Απαντήσεις	Ποσοστό επί του συνόλου των απαντήσεων	Ποσοστό επί του συνόλου των συμμετεχόντων
1-30 (1)	57	45,97%	42,22%
30-100 (2)	18	14,52%	13,33%
100-300 (3)	20	16,13%	14,81%
> 300 (4)	29	23,39%	21,48%
Δεν απάντησαν	11		8,15%
Σύνολο απαντήσεων	124		
Σύνολο συμμετεχόντων	135		

Πίνακας 3: Αποτελέσματα 2^{ης} ερώτησης

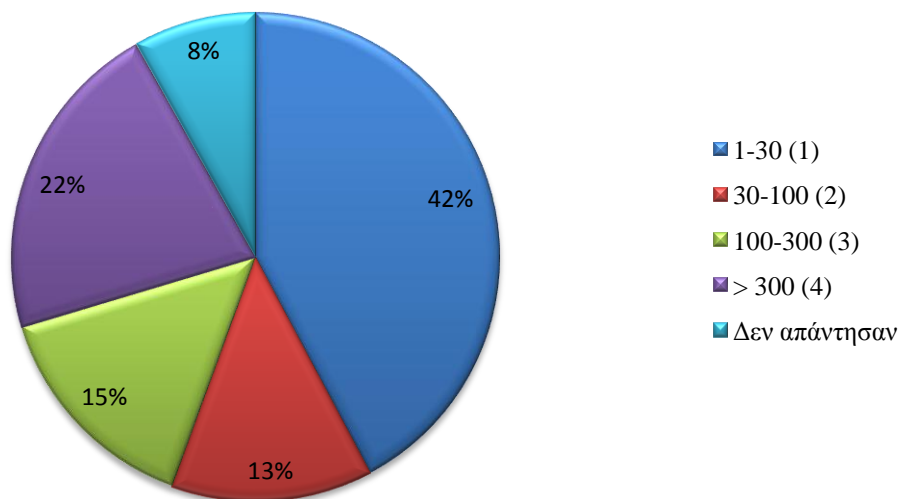
Ο παραπάνω πίνακας σχεδόν «φωτογραφίζει» την ελληνική εκδοτική πραγματικότητα όπου σχεδόν οι μισοί από τους εκδότες που απάντησαν το 46% διαθέτουν από 1-30 τίτλους βιβλίων ακολουθούν οι μεγάλοι εκδοτικοί οίκοι > 300 τίτλους που καταλαμβάνουν το 1/3 δηλαδή το 23% . Το υπόλοιπο το μοιράζονται αυτοί που διαθέτουν 100-300 τίτλους με ποσοστό 16% με αυτούς που διαθέτουν 30-100 τίτλους βιβλίων με ποσοστό 15%. Στο σύνολο όμως των συμμετεχόντων υπήρξε και ένα ποσοστό της τάξεως του 8% που επέλεξε να μην απαντήσει.

Πόσους τίτλους διαθέτει αποκλειστικά ο εκδοτικός σας οίκος ;

Διάγραμμα 2: Ποσοστό επί του συνόλου των απαντήσεων 2^{ης} ερώτησης

Πόσους τίτλους βιβλίων διαθέτει αποκλειστικά ο εκδοτικός σας οίκος;

Διάγραμμα 3: Ποσοστό επί του συνόλου των συμμετεχόντων 2^{ης} ερώτησης

5.2 Ερωτήσεις σχετικά με το ηλεκτρονικό βιβλίο

5.2.1 Διαθέτετε στους αναγνώστες σας βιβλία σε ηλεκτρονική μορφή;

Παρακαλώ επιλέξτε μόνο ένα από τα παρακάτω:

- Ναι, διαθέτουμε.
- Όχι, είμαστε στο τελικό στάδιο προετοιμασίας για την διάθεση ηλεκτρονικών βιβλίων (e- books).
- Όχι, είμαστε υπό σκέψη για το πως θα γίνει η διάθεση ηλεκτρονικών βιβλίων (e-books).
- Όχι, επιμένουμε στην έντυπη μορφή του βιβλίου.
- Άλλο

Απαντήσεις

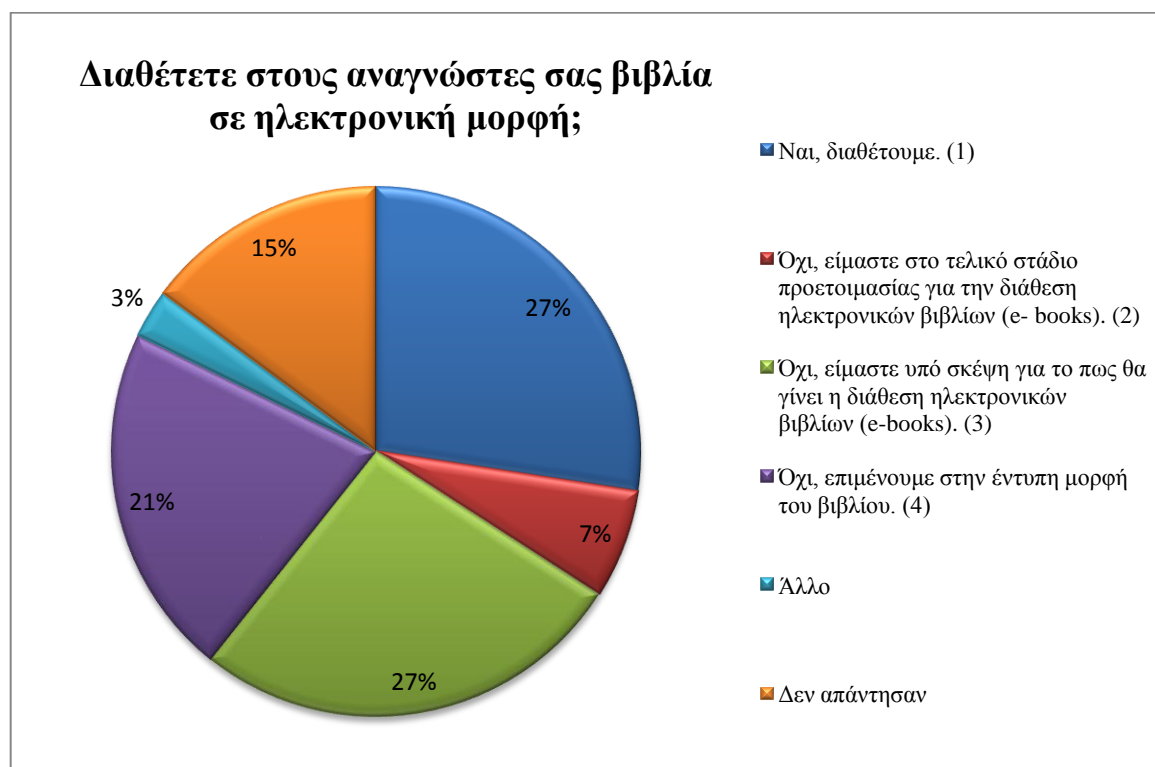
Διαθέτετε στους αναγνώστες σας βιβλία σε ηλεκτρονική μορφή;	Απαντήσεις	Ποσοστό επί του συνόλου των απαντήσεων	Ποσοστό επί του συνόλου των συμμετεχόντων
Ναι, διαθέτουμε. (1)	37	29,84%	27,41%
Όχι, είμαστε στο τελικό στάδιο προετοιμασίας για την διάθεση ηλεκτρονικών βιβλίων (e- books). (2)	9	7,26%	6,67%
Όχι, είμαστε υπό σκέψη για το πως θα γίνει η διάθεση ηλεκτρονικών βιβλίων (e-books). (3)	36	29,03%	26,67%
Όχι, επιμένουμε στην έντυπη μορφή του βιβλίου. (4)	29	23,39%	21,48%
Άλλο	4	3,23%	2,96%
Δεν απάντησαν	20		14,81%
Σύνολο απαντήσεων	115		
Σύνολο συμμετεχόντων	135		

Πίνακας 4: Αποτελέσματα 3^{ης} ερώτησης

Στο σύνολο των συμμετεχόντων φαίνεται να διαθέτουν στις συλλογές τους ηλεκτρονικές εκδόσεις το 27% των εκδοτών και περίπου το ίδιο ποσοστό να είναι υπό σκέψη για το πώς θα διαθέσουν τα e-books στο αγοραστικό κοινό, ένα 7% των εκδοτικών οίκων είναι ήδη στο τελικό στάδιο προετοιμασίας για την διάθεση e-books. Υπάρχει λοιπόν ένα ποσοστό παράπανω από το μισό που βλέπει θετικά την αναπόφευκτη εξέλιξη των ψηφιακών.

Από την άλλη μεριά ένα 21% των εκδοτών επιμένει στην έντυπη μορφή του έντυπου. Ένας από τους βασικούς λόγους αυτής της στάσης φαίνεται να είναι ο φόβος της πειρατείας αλλά και η έλλειψη τεχνογνωσίας. Ο δεύτερος λόγος αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα για την σημερινή εποχή. Μια εποχή που όποιος δεν γνωρίζει την χρήση και τις υπηρεσίες των ηλεκτρονικών υπολογιστών καθώς και την επικράτησή τους σε όλες τις εκφάνσεις της καθημερινότητας θεωρείται «αναλφάβητος». Οι άνθρωποι των γραμμάτων οφείλουν να είναι ανοιχτόμυαλοι γιατί αυτοί προσφέρουν γνώση και το ηλεκτρονικό βιβλίο δίνει στην εξάπλωση της γνώσης μια άλλη διάσταση που θα πρέπει να αναλογιστούν.

Στη συνέχεια ένα 3% δήλωσε την επιλογή άλλο. Όπως για παράδειγμα ότι διαθέτει ψηφιακά αποσπάσματα που δεν έχουν συμπεριληφθεί στην έντυπη μορφή που εκδίδει ή διευκρινίζει τον τρόπο που διαθέτει τα e-book σε συνεργασία με κάποιον άλλο εκδοτικό ή μέσω διαδικτυακού καταστήματος. Τέλος ένα 15% του συνόλου των συμμετεχόντων δεν απάντησε στην ερώτηση.

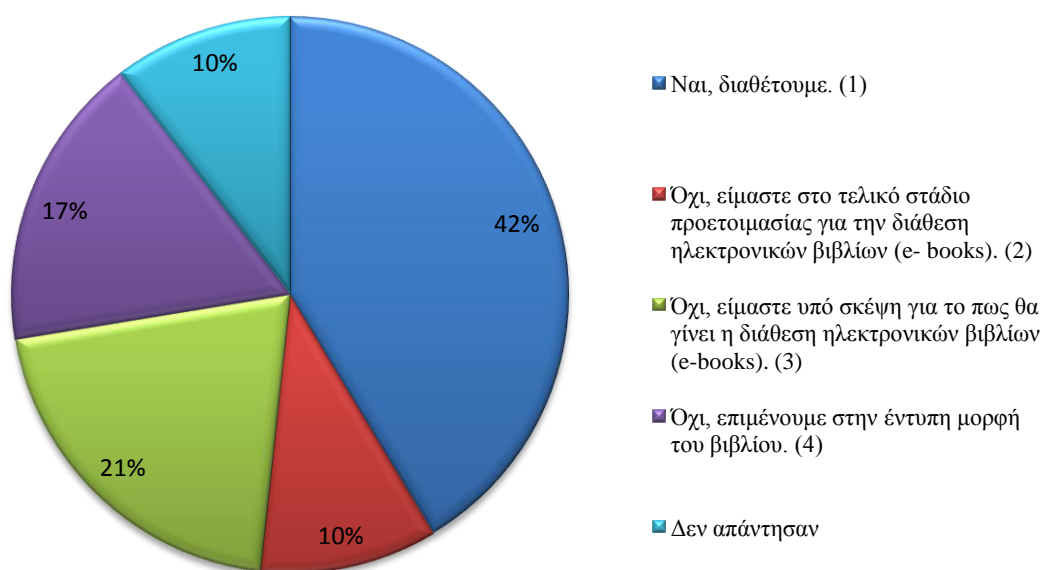
Διάγραμμα 4: Διάθεση ηλεκτρονικών βιβλίων από όλο το εύρος των εκδοτών

Παρακάτω οι απαντήσεις χωρίστηκαν ανάλογα με το πλήθος των τίτλων που διαθέτουν οι εκδοτικοί οίκοι. Συγκρίνοντας τους μεγάλους εκδότες (>300) με τους μικρότερους εκδότες (1-300). Η διαφορά ως προς την ήδη διάθεση e-books στις συλλογές των εκδοτικών οίκων είναι σημαντική με ποσοστό 42% στους πρώτους και 23% στους δεύτερους και είναι λογικό αφού οι μεγάλοι εκδοτικοί οίκοι έχουν περισσότερα κυρίως οικονομικά εφόδια ώστε να προσαρμόζονται γρηγορότερα στις εξελίξεις. Ελπιδοφόρο είναι το ποσοστό της τάξεως του 31% στους μικρούς εκδοτικούς οίκους που είναι υπό σκέψη για το πώς θα γίνει η διάθεση των e-books και μία λύση βέβαια θα ήταν και η συνεργασία υπό όρους με τους ήδη πάνω στο αντικείμενο αρμόδιους φορείς ή εκδοτικούς οίκους.

Λιαθέτετε στους αναγνώστες σας βιβλία σε ηλεκτρονική μορφή; (>300)	Απαντήσεις	Ποσοστό επί του συνόλου των απαντήσεων	Ποσοστό επί του συνόλου των συμμετεχόντων
Ναι, διαθέτουμε. (1)	12	46,15%	41,38%
Όχι, είμαστε στο τελικό στάδιο προετοιμασίας για την διάθεση ηλεκτρονικών βιβλίων (e- books). (2)	3	11,54%	10,34%
Όχι, είμαστε υπό σκέψη για το πως θα γίνει η διάθεση ηλεκτρονικών βιβλίων (e-books). (3)	6	23,08%	20,69%
Όχι, επιμένουμε στην έντυπη μορφή του βιβλίου. (4)	5	19,23%	17,24%
Άλλο	0	0,00%	0,00%
Δεν απάντησαν	3		10,34%
Σύνολο απαντήσεων	26		
Σύνολο συμμετεχόντων	29		

Πίνακας 5: Αποτελέσματα 3ης ερώτησης (>300) τίτλους

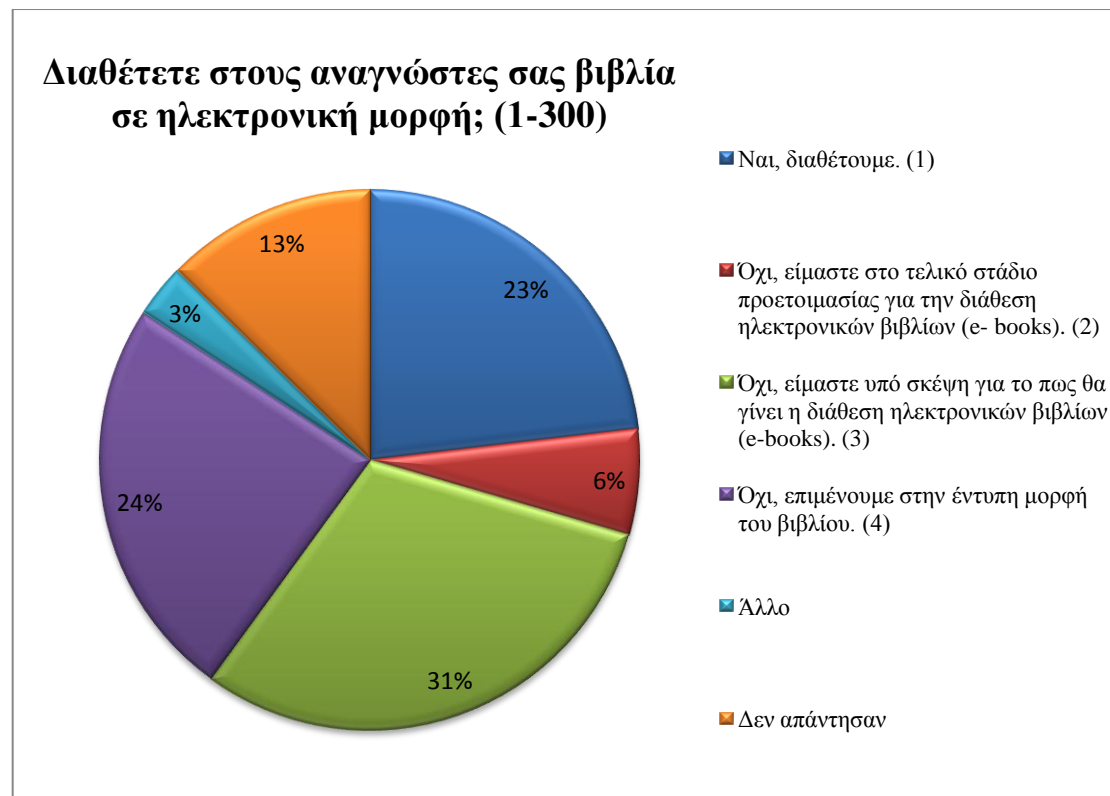
**Διαθέτετε στους αναγνώστες σας βιβλία
σε ηλεκτρονική μορφή; (>300)**

Διάγραμμα 6: Διάθεση ηλεκτρονικών βιβλίων από τους μεγάλους εκδότες (>300 τίτλους)

Διαθέτετε στους αναγνώστες σας βιβλία σε ηλεκτρονική μορφή; (1-300)	Απαντήσεις	Ποσοστό επί του συνόλου των απαντήσεων	Ποσοστό επί του συνόλου των συμμετεχόντων
Ναι, διαθέτουμε. (1)	22	26,51%	23,16%
Όχι, είμαστε στο τελικό στάδιο προετοιμασίας για την διάθεση ηλεκτρονικών βιβλίων (e- books). (2)	6	7,23%	6,32%
Όχι, είμαστε υπό σκέψη για το πως θα γίνει η διάθεση ηλεκτρονικών βιβλίων (e- books). (3)	29	34,94%	30,53%
Όχι, επιμένουμε στην έντυπη μορφή του βιβλίου. (4)	23	27,71%	24,21%
Άλλο	3	3,61%	3,16%
Δεν απάντησαν	12		12,63%
Σύνολο απαντήσεων	83		
Σύνολο συμμετεχόντων	95		

Πίνακας 6: Αποτελέσματα 3^{ης} ερώτησης (1-300) τίτλοι

Διάγραμμα 7: Διάθεση ηλεκτρονικών βιβλίων από μικρούς εκδότες (1- 300 τίτλους)

5.2.2 Ποια πιστεύετε ότι είναι τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα του ηλεκτρονικού βιβλίου (e-book) για έναν εκδοτικό οίκο;

Παρακαλώ αριθμήστε κάθε κελί με σειρά προτίμησης από το 1 μέχρι το 4

- Μειώνει το κόστος παραγωγής, διακίνησης και διάθεσης (οικονομικό όφελος).
- Έχει θετικές περιβαλλοντολογικές επιπτώσεις, (μείωση της κατανάλωσης χαρτιού).
- Η ευκολία διάθεσης μέσω του διαδικτύου αυξάνει το πιθανό αναγνωστικό κοινό.
- Προσφέρει άμεσα περισσότερες δυνατότητες στον αναγνώστη (λεξικό, βίντεο, εικόνες, σύνδεσμοι στο διαδίκτυο κτλ).

Κατατάξτε τα με σειρά σημαντικότητας 1 πιο σημαντικό → 4 λιγότερο σημαντικό πλεονέκτημα.

Απαντήσεις

Ποια πιστεύετε ότι είναι τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα του ηλεκτρονικού βιβλίου (e-book) για έναν εκδοτικό οίκο;	1	2	3	4	Check
Μειώνει το κόστος παραγωγής, διακίνησης και διάθεσης (οικονομικό όφελος). (1)	62	14	15	17	108
Έχει θετικές περιβαλλοντολογικές επιπτώσεις, (μείωση της κατανάλωσης χαρτιού). (2)	8	25	32	43	108
Η ευκολία διάθεσης μέσω του διαδικτύου αυξάνει το πιθανό αναγνωστικό κοινό. (3)	22	45	27	13	107
Προσφέρει άμεσα περισσότερες δυνατότητες στον αναγνώστη (λεξικό, βίντεο, εικόνες, σύνδεσμοι στο διαδίκτυο κτλ). (4)	16	24	34	34	108
Δεν απάντησαν	27	27	27	28	

Πίνακας 7: Αποτελέσματα 4^{ης} ερώτησης

Οι αριθμοί 1, 2, 3, 4 στον πίνακα αφορούν τις διαφορετικές επιλογές σε σχέση με τη σειρά προτεραιότητας. Από τις απαντήσεις δηλαδή των εκδοτών προκύπτουν τέσσερις διαφορετικές σειρές προτιμήσεων σε σχέση με τα πλεονεκτήματα. Στον πίνακα 7 έχουν επισημανθεί με έντονο χρώμα τα πλεονεκτήματα που επιλέχθηκαν περισσότερο. Ο σχολιασμός των οποίων γίνεται παρακάτω.

Πρώτο πλεονέκτημα με διαφορά στις προτιμήσεις των εκδοτών φαίνεται να είναι το οικονομικό όφελος που έχουν με τα ηλεκτρονικά βιβλία και είναι λογικό γιατί ως επιχειρηματίες ενδιαφέρονται για το κέρδος που μπορεί το e-book να τους προσφέρει. Μια και με το e-book μειώνεται το κόστος παραγωγής, διακίνησης και διάθεσης σημαντικά σε σχέση με το έντυπο. Δεν παύει όμως να δημιουργείται το εξής ερώτημα: «Γιατί αφού σχεδόν παρακάμπτονται, σημαντικά στάδια της εκδοτικής αλυσίδας η τιμή αγοράς του ηλεκτρονικού βιβλίου έχει ελάχιστη διαφορά από αυτή του εντύπου;».

Στη συνέχεια δεύτερο πλεονέκτημα είναι η ευκολία διάθεσης μέσω του διαδικτύου που αυξάνει το αναγνωστικό κοινό. Με το διαδίκτυο μπορεί κανείς ακόμα και από το σπίτι του να έχει πρόσβαση σε ένα κανάλι διανομής και να έχει άμεσα το e-book που επιθυμεί. Στη χώρα μας οι ηλικίες των ανθρώπων που χρησιμοποιούν καθημερινά το διαδίκτυο κυμαίνονται κυρίως από τα 14 – 55 έτη. Ειδικά τα άτομα

των νεανικών ηλικιών αρέσκονται στην χρήση του ηλεκτρονικού βιβλίου μια και είναι καλύτεροι γνώστες χρήσης των νέων τεχνολογιών καθώς και των προτερημάτων της. Μπορούν λοιπόν με ευκολία να γίνουν το μελλοντικό αγοραστικό κοινό.

Τρίτο πλεονέκτημα στις προτιμήσεις φαίνεται να είναι οι θετικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις αφού παύει η κατανάλωση χαρτιού. Είναι ευρύτερα γνωστό ότι για τη δημιουργία χαρτοπολτού κοβόνται άπειρα δέντρα και καταναλώνονται τόνοι νερού. Όμως εδώ οι απόψεις δίστανται υπάρχουν και αρκετοί που υποστηρίζουν ότι και για την κατασκευή των ηλεκτρονικών υπολογιστών, συσκευών που μπορεί κανείς να διαβάσει τα e- book χρειάζεται κατανάλωση πρωτογενούς υλικού όπως και ηλεκτρικής ενέργειας. Βέβαια με την εξέλιξη της τεχνολογίας συνεχώς ανακαλύπτονται τρόποι και ανακύκλωσης των υλικών αλλά και χρήσης των πηγών πράσινης ενέργειας.

Τέταρτο στις προτιμήσεις είναι οι δυνατότητες που προσφέρει στον αναγνώστη. Όπως είναι το ενσωματωμένο λεξικό, οι διαφορετικές γλώσσες, οι εικόνες, τα βίντεο, το ακουστικό περιεχόμενο, οι διασύνδεσμοι κτλ. Αυτή είναι η μεγάλη διαφορά του από το έντυπο και εκεί είναι που θα πρέπει να στοχεύσουν οι εκδότες ώστε μέσα από τα e-book τους να παρέχουν καλή ποιότητα υπηρεσιών στους αναγνώστες. Διαφοροποιώντας την εμπειρία της ανάγνωσης σε σχέση με την παραδοσιακή.

5.2.3 Ποια πιστεύετε ότι είναι τα σημαντικότερα μειονεκτήματα του ηλεκτρονικού βιβλίου (e-book) για έναν εκδοτικό οίκο;

Παρακαλώ αριθμήστε κάθε κελί με σειρά προτίμησης από το 1 μέχρι το 4

- Καταπάτηση των πνευματικών δικαιωμάτων (αντιγραφή, ανεξέλεγκτη πειρατεία).
- Οι χρήστες εξακολουθούν να προτιμούν την έντυπη μορφή του βιβλίου.
- Ανάγκη για αγορά ηλεκτρονικών συσκευών ανάγνωσης (e-readers) με υψηλό κόστος για τον αναγνώστη.
- Ανάγκη σημαντικών επενδύσεων απόκτησης τεχνογνωσίας για τη δημιουργία ηλεκτρονικών βιβλίων από την πλευρά του εκδοτικού οίκου.

Κατατάξτε τα με σειρά σημαντικότητας 1 πιο σημαντικό → 4 λιγότερο σημαντικό μειονέκτημα.

Απαντήσεις

Ποια πιστεύετε ότι είναι τα σημαντικότερα μειονεκτήματα του ηλεκτρονικού βιβλίου (e-book) για έναν εκδοτικό οίκο;	1	2	3	4	Check
Καταπάτηση των πνευματικών δικαιωμάτων (αντιγραφή, ανεξέλεγκτη πειρατεία). (1)	74	10	7	18	109
Οι χρήστες εξακολουθούν να προτιμούν την έντυπη μορφή του βιβλίου. (2)	14	31	35	29	109
Ανάγκη για αγορά ηλεκτρονικών συσκευών ανάγνωσης (e-readers) με υψηλό κόστος για τον αναγνώστη. (3)	14	35	35	24	108
Ανάγκη σημαντικών επενδύσεων απόκτησης τεχνογνωσίας για τη δημιουργία ηλεκτρονικών βιβλίων από την πλευρά του εκδοτικού οίκου. (4)	7	33	31	36	107
Δεν απάντησαν	26	26	27	28	

Πίνακας 8: Αποτελέσματα 5^{ης} ερώτησης

Οι αριθμοί 1, 2, 3, 4 στον πίνακα όπως και στην προηγούμενη ερώτηση, αφορούν τις διαφορετικές επιλογές σε σχέση με τη σειρά προτεραιότητας. Από τις απαντήσεις δηλαδή των εκδοτών προκύπτουν τέσσερις διαφορετικές σειρές προτιμήσεων σε σχέση με τα μειονεκτήματα. Στον πίνακα 8 έχουν επισημανθεί με έντονο χρώμα τα μειονεκτήματα που επιλέχθηκαν περισσότερο. Ο σχολιασμός των οποίων γίνεται παρακάτω.

Πρώτο μειονέκτημα στις προτιμήσεις των εκδοτών είναι η καταπάτηση των πνευματικών δικαιωμάτων και η πειρατεία. Αν και η πειρατεία κάποιες φορές λειτουργεί και ως διαφήμιση για το έντυπο βιβλίο, γεγονός που σίγουρα έλαβαν υπόψη τους οι ελληνικοί εκδοτικοί οίκοι που διαθέτουν δωρεάν τα e-books τους ενώ προς πώληση την έντυπη μορφή τους. Κάποιοι ελληνικοί εκδοτικοί οίκοι για να διασφαλίσουν την πνευματική τους ιδιοκτησία θεωρούν λύση το DRM κλείδωμα. Η αλήθεια είναι ότι αυτά τα συστήματα έχουν αποτύχει με πρόσφατο παράδειγμα αυτό της μουσικής και κινηματογραφικής βιομηχανίας. Οι περιορισμοί το μόνο που κάνουν είναι να προκαλούν τους λεγόμενους «πειρατές» που γρήγορα βρίσκουν τρόπους να τους σπάσουν. Αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει ασφάλεια που να μην ανοίγει έστω και με μη νόμιμο τρόπο.²⁶ Αν όμως το e-book παρεχόταν στο κοινό σε μια ελκυστική τιμή σε συνδυασμό με διαφημίσεις ώστε να γίνεται μια ισοστάθμιση του κέρδους για τον εκδότη. Στη συνέχεια υψηλή ποιότητα υπηρεσιών όπως διαφορετικά φορμάτ ή για παράδειγμα επιλογή διαφορετικού τέλους σε ένα μυθιστόρημα, εισαγωγή βίντεο κλπ. Τότε ο αγοραστής θα αγόραζε εύκολα το e-book από τον εκδοτικό οίκο από το να μπει στη διαδικασία να το κλέψει και ο πειρατής που είναι και αυτός έμπορος δεν θα έμπαινε καν στη διαδικασία να το αντιγράψει γιατί δεν θα είχε ζήτηση.

Δεύτερο μειονέκτημα φαίνεται να είναι η ανάγκη σημαντικών επενδύσεων απόκτησης τεχνογνωσίας για τη δημιουργία ηλεκτρονικών βιβλίων από την πλευρά του εκδοτικού οίκου. Το οικονομικό κόστος όμως που απασχολεί τους εκδότες που είναι πράγματι σημαντικό αλλά και αναπόφευκτο. Σίγουρα όμως η σύναψη συνεργασιών μεταξύ των εκδοτών ή αρμόδιων φορέων ώστε να εξυπηρετούνται ισότιμα και οι δύο πλευρές θα ήταν μία λύση.

Τα μειονεκτήματα του ότι οι χρήστες εξακολουθούν να προτιμούν το έντυπο και το υψηλό κόστος για την αγορά των συσκευών ανάγνωσης ακολουθούν και

---

²⁶Η Καθημερινή, Χωρίς κρυπτογράφηση τα βιβλία του Χάρι Πότερ. Διαθέσιμο σε: http://portal.kathimerini.gr/4dcgi/w/articles/kathbreak_1_28/03/2012_435144 (Ανακτήθηκε 23 Απριλίου, 2012).

ισοβαθμούν. Σίγουρα το έντυπο βιβλίο καταλαμβάνει σημαντική θέση στην καρδιά των Ελλήνων αναγνωστών που τώρα αρχίζουν να μαθαίνουν για το e-book, θέση που δεν μπορεί το δεύτερο να αντικαταστήσει. Σ' αυτό όμως παίζουν σημαντικό ρόλο δύο παράγοντες, το γεγονός ότι οι εκδότες που δεν προωθούν το e-book όσο το έντυπο αλλά και ο τεχνολογικός αναλαβητισμός που μας διακατέχει σαν λαό.

Οι περισσότεροι αναγνώστες που έρχονται σε επαφή με ένα e-book θαυμάζουν την πρακτικότητα και λειτουργικότητά του και θέλουν να το αποκτήσουν. Για να γίνει όμως αυτό δεν είναι υποχρεωτικό να αγοράσουν e-reader που αυτή τη στιγμή υπάρχει και στη τιμή των περίπου 80 ευρώ, μια και η ανάγνωση μπορεί να γίνει σε οποιαδήποτε συσκευή ηλεκτρονικού υπολογιστή (pc, laptop, i-pad, smartphone κλπ). Στη σημερινή εποχή του ψηφιακού οι νέοι σπουδαστές, μαθητές, εργαζόμενοι με λίγο χρόνο και πολλές ανάγκες και απαιτήσεις σε σχέση με την πληροφορία. Χειρίζονται και έχουν ανάγκη την τεχνολογία γιατί έρχονται αντιμέτωποι με αυτή σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής τους. Αναπόφευκτα το έντυπο λοιπόν θα έρθει σιγά σιγά σε δεύτερη μοίρα και θα αποτελεί περισσότερο πολύτιμο αντικείμενο ή και έργο τέχνης λόγω του σχεδιασμού του που θα θέλει κάποιος να έχει στο ράφι της βιβλιοθήκης του.

5.3 Περιπτώσεις μη διάθεσης ηλεκτρονικών βιβλίων από τον εκδοτικό οίκο.

5.3.1 Γνωρίζοντας ότι η εξέλιξη του ηλεκτρονικού βιβλίου είναι αναπόφευκτη προτίθεστε σε συνεργασία με κάποιον άλλο εκδοτικό οίκο ή φορέα (δημόσιο ή ιδιωτικό) που ήδη διαθέτει ηλεκτρονικά βιβλία ή έχει την κατάλληλη τεχνογνωσία, ώστε να ακολουθήσετε και εσείς τις μελλοντικές εξελίξεις;

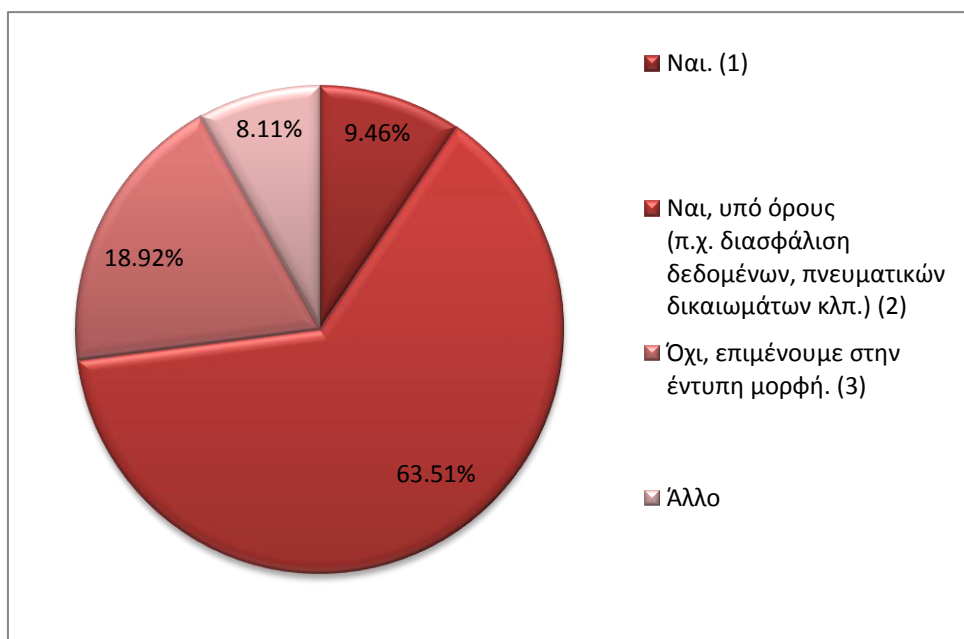
Παρακαλώ επιλέξτε μόνο ένα από τα παρακάτω:

- Ναι.
- Ναι, υπό όρους (π.χ. διασφάλιση δεδομένων, πνευματικών δικαιωμάτων κλπ).
- Όχι, επιμένουμε στην έντυπη μορφή.
- Άλλο

Απαντήσεις

Γνωρίζοντας ότι η εξέλιξη του ηλεκτρονικού βιβλίου είναι αναπόφευκτη προτίθεστε σε συνεργασία με κάποιον άλλο εκδοτικό οίκο ή φορέα (δημόσιο ή ιδιωτικό που ήδη διαθέτει ηλεκτρονικά βιβλία ή έχει την κατάλληλη τεχνογνωσία, ώστε να ακολουθήσετε και εσείς τις μελλοντικές εξελίξεις;		
Επιλογές	Απαντήσεις	Ποσοστό επί του συνόλου των απαντήσεων
Ναι. (1)	7	9,46%
Ναι, υπό όρους (π.χ. διασφάλιση δεδομένων, πνευματικών δικαιωμάτων κλπ.) (2)	47	63,51%
Όχι, επιμένουμε στην έντυπη μορφή. (3)	14	18,92%
Άλλο	6	8,11%
Σύνολο απαντήσεων	74	
Σύνολο συμμετεχόντων	74	

Πίνακας 9: Αποτελέσματα 6^{ης} ερώτησης

Διάγραμμα 8: Ποσοστά διάθεσης συνεργασίας για το e-book από τους εκδότες

Στην ερώτηση που έγινε στους εκδοτικούς οίκους που δεν διαθέτουν e-books για το αν θα συνεργάζονταν με κάποιο άλλο εκδοτικό φορέα ή οίκο που ήδη κατέχει την κατάλληλη τεχνογνωσία ή διαθέτει ηλεκτρονικά βιβλία για να ακολουθήσουν τις μελλοντικές εξελίξεις. Το 63,51% των ερωτηθέντων απάντησε ότι είναι ανοιχτό σε οποιαδήποτε συνεργασία υπό όρους όπως διασφάλιση δεδομένων, πνευματικών δικαιωμάτων που θα εξυπηρετούν ισάξια και τις δύο πλευρές. Το 9,46% αυτών απάντησε «ναι» χωρίς κανέναν ενδιασμό. Περίπου δηλαδή τα 2/3 του πλήθους των εκδοτών δείχνουν καλή διάθεση ώστε να μπουν στον κόσμο του ψηφιακού βιβλίου.

Ένα ποσοστό της τάξεως του 19% επιμένει στην έντυπη μορφή και δεν επιθυμεί καμία συνεργασία. Τέλος υπάρχει και ένα 8% που επέλεξε την επιλογή άλλο που είτε ο εκδοτικός οίκος είναι αναποφάσιτος όσον αφορά μια συνεργασία, αλλά θα ήθελε να εκπαιδεύσει το δικό του προσωπικό όσο αφορά την τεχνογνωσία είτε είναι σχεδόν έτοιμος για τη διάθεση e-book αλλά όχι δεν επιθυμεί συνεργασία.

5.4 Περιπτώσεις διάθεσης ηλεκτρονικών βιβλίων από τον εκδοτικό οίκο.

5.4.1 Σε ποια μορφή αρχείου είναι τα ηλεκτρονικά βιβλία που διαθέτετε;

Παρακαλώ επιλέξτε όλα όσα ισχύουν:

- Pdf
- Epub
- xml
- cd
- μέσω i book store
- Άλλο:

Μπορείτε να επιλέξετε και παραπάνω από ένα.

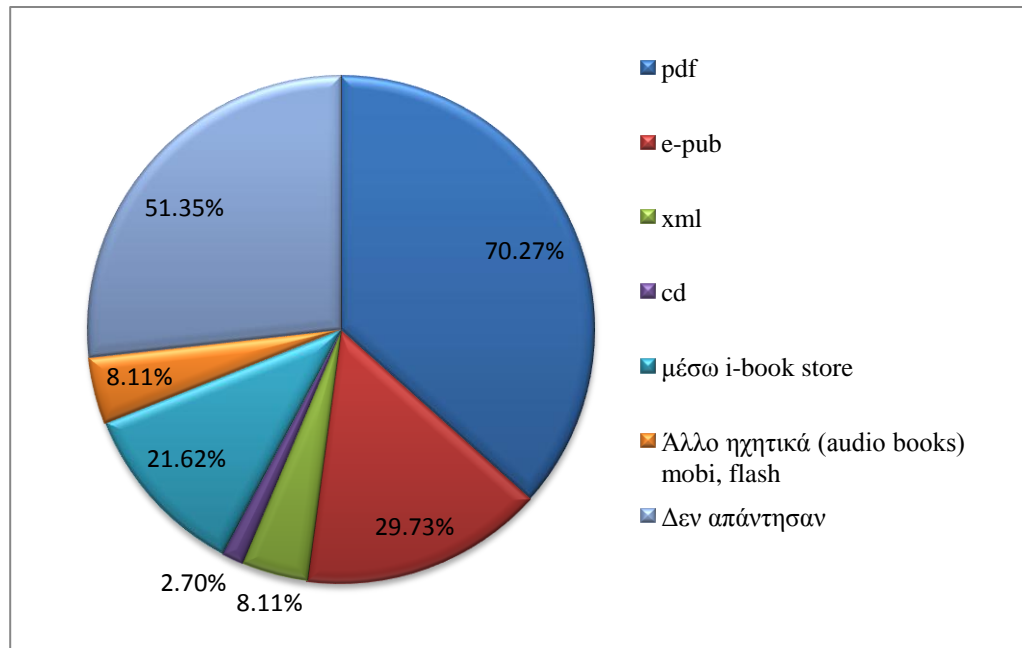
Απαντήσεις

Σε ποια μορφή είναι τα ηλεκτρονικά βιβλία που διαθέτετε;	Απαντήσεις	Ποσοστό επί του συνόλου των απαντήσεων
pdf	26	70,27%
e-pub	11	29,73%
xml	3	8,11%
cd	1	2,70%
μέσω i-book store	8	21,62%
Άλλοχηρικά (audio books) mobi, flash	3	8,11%
Δεν απάντησαν	19	51,35%
Σύνολο απαντήσεων	18	
Σύνολο συμμετεχόντων	37	
Σύνολο προτιμήσεων	52	
Προτιμήσεις ανά εκδότη	2,9	

Πίνακας 10: Αποτελέσματα 7^{ης} ερώτησης

Όπως φαίνεται και από τον πίνακα τα περισσότερα e-book που χρησιμοποιούν οι ελληνικοί εκδοτικοί οίκοι είναι σε μορφή pdf ψηφιακού αρχείου με ποσοστό 70,27% και ακολουθεί με μεγάλη διαφορά η μορφή αρχείου e-pub. Πολλοί από αυτούς χρησιμοποιούν και τις δύο μορφές ή συνεργάζονται με ibook store της

εταιρίας apple περίπου το 21%. Η διάθεση μέσω ιστοσελίδας xml, συμπιεσμένου δίσκου cd και mobi, flash, audiobooks καταλαμβάνουν ισότιμα το 8,11%. Πρέπει να σημειωθεί ότι οι μισοί σχεδόν από τους συμμετέχοντες δεν απάντησαν καθόλου το 51%.

Διάγραμμα 9: Μορφές αρχείου διάθεσης e-book τους ελληνικούς εκδοτικούς οίκους

5.4.2 Σε περιπτώσεις που το βιβλίο διατίθεται σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή πώς κατανέμεται η ζήτηση των αναγνωστών;

Παρακαλώ επιλέξτε μόνο ένα από τα παρακάτω:

- Υπάρχει έντονη ζήτηση και για την ηλεκτρονική μορφή με αποτέλεσμα αυξημένη ζήτηση στο σύνολο.
- Οι πωλήσεις των ηλεκτρονικών βιβλίων είναι αμελητέες σε σχέση με αυτές των εντύπων.
- Άλλο

Απαντήσεις

Σε περιπτώσεις που το βιβλίο διατίθεται σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή πώς κατανέμεται η ζήτηση των αναγνωστών;	Απαντήσεις	Ποσοστό επί του συνόλου των απαντήσεων	Ποσοστό επί του συνόλου των συμμετεχόντων
Υπάρχει έντονη ζήτηση και για την ηλεκτρονική μορφή με αποτέλεσμα αυξημένη ζήτηση στο σύνολο.	6	19,35%	16,22%
Οι πωλήσεις των ηλεκτρονικών βιβλίων είναι αμελητέες σε σχέση με αυτές των εντύπων.	23	74,19%	62,16%
Άλλο	2	6,45%	5,41%
Δεν απάντησαν	6		16,22%
Σύνολο απαντήσεων	31		
Σύνολο συμμετεχόντων	37		

Πίνακας 11: Αποτελέσματα 8^{ης} ερώτησης

Σύμφωνα με το σύνολο των συμμετεχόντων σε περιπτώσεις που το βιβλίο διατίθεται σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή οι πωλήσεις των βιβλίων είναι οι αμελητέες σε σχέση με αυτές των εντύπων κατά ποσοστό 62%. Το σημαντικό ποσοστό αυτό δηλώνει ότι το αγοραστικό κοινό που ενδιαφέρεται για e-books στην Ελλάδα είναι πολύ μικρό. Χωρίς όμως να υπολογίζεται η αναλογία των πωλήσεων από τα site των εκδοτών και από τα κανάλια διανομής.

Στη συνέχεια ένα ποσοστό των εκδοτών της τάξεως του 16% απάντησε ότι υπάρχει έντονη ζήτηση τόσο στην ηλεκτρονική μορφή με αυξημένη ζήτηση στο

σύνολο. Το ποσοστό του 5% που απάντησε *άλλο* δήλωσε ότι οι πωλήσεις των ηλεκτρονικών βιβλίων είναι ισότιμα ανάλογες με αυτές των έντυπων. Τέλος ένα ποσοστό των εκδοτών της τάξεως του 16% που δεν απάντησε.

6. Συμπεράσματα - Προτάσεις

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία καταγράφηκε για πρώτη φορά η κατάσταση της ελληνικής εκδοτικής πραγματικότητας σε σχέση με τις ηλεκτρονικές εκδόσεις. Στην σημερινή ψηφιακή εποχή, το διαδίκτυο υπάρχει παντού στην καθημερινότητά μας παρά όλα αυτά τα ηλεκτρονικά βιβλία e-book δεν φαίνεται να έχουν μεγάλη απήχηση στην Ελλάδα. Από τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου με τίτλο «Έρευνα για την αξιοποίηση των ηλεκτρονικών εκδόσεων στην Ελλάδα» που συμμετείχε μεγάλο μέρος των ελληνικών εκδοτικών οίκων προέκυψαν οι ακόλουθες προτάσεις-συμπεράσματα:

Η παρούσα οικονομική κρίση της χώρας έχει επηρεάσει τόσο το αγοραστικό κοινό όσο και τους ελληνικούς εκδοτικούς οίκους που παλεύουν να αντεπεξέλθουν. Με αποτέλεσμα το ελληνικό αγοραστικό κοινό των ηλεκτρονικών βιβλίων να είναι αμελητέο σε σχέση με το έντυπο. Οι ελληνικοί εκδοτικοί οίκοι με κύριους λόγους τον φόβο της πειρατείας και την καταπάτηση των πνευματικών δικαιωμάτων, την έλλειψη τεχνογνωσίας και το αναγκαίο οικονομικό κόστος που χρειάζεται για την τεχνολογική υποδομή προχωρούν με αργά βήματα. Η αγορά του ηλεκτρονικού βιβλίου βρίσκεται σε αναμονή της αύξησης της ζήτησης.

Γεγονός όμως είναι ότι όταν ένα προϊόν δεν διαφημίζεται, όταν το αγοραστικό κοινό δεν γνωρίζει τις δυνατότητες του, δεν γίνεται να αυξηθεί και η ζήτησή του. Από τη μία πλευρά οι ελληνικοί εκδοτικοί οίκοι θα πρέπει να ενημερώσουν το αναγνωστικό τους κοινό για την σωστή χρήση καθώς και τις υπηρεσίες των ηλεκτρονικών βιβλίων. Προσφέροντας στους αναγνώστες/αγοραστές την επιθυμητή αναλογία απόδοσης – τιμής. Τα e-book πρέπει να ανταποκρίνονται στις προδοκίες των αναγνωστών. Οι εκδότες πρέπει να τα προσφέρουν σε προσιτή τιμή, ποιότητα υπηρεσιών και μορφή αρχείου αναγνώσιμη σε πολλές ηλεκτρονικές συσκευές χωρίς περιορισμούς. Από την άλλη θα πρέπει να εμπλουτίσουν τις έντυπες συλλογές

αναπτύσσοντας τον ανάλογο σχεδιασμό, τα υλικά και την εικόνα που θα κάνουν το έντυπο ελκυστικό στον αναγνώστη. Έτσι θα μπορέσει να υπάξει παράλληλη εξέλιξη των δύο μορφών βιβλίου [3],[5].

Επίσης, το κράτος θα πρέπει επιτέλους να βοηθήσει οικονομικά τους εκπροσώπους των εκδόσεων. Τουλάχιστον σε σχέση με τα εκπαιδευτικά συγγράμματα εισάγοντας το ηλεκτρονικό βιβλίο σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Με αυτόν τον τρόπο θα εξοικονομηθούν υπέρογκα ποσά που καταναλώνονται ετησίως σε έξοδα εκτύπωσης και διάθεσης του υλικού στα σχολεία και στα πανεπιστήμια. Λαμπρό παράδειγμα αποτελεί η ηλεκτρονική υπηρεσία ολοκληρωμένης διαχείρισης συγγραμμάτων και λοιπών βοηθημάτων για τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και τα Πανεπιστήμια «Εύδοξος». Μια αξιόλογη προσπάθεια που συνεχώς χρειάζεται οικονομική στήριξη. Παράλληλα, η δημόσια παιδεία θα πρέπει να προσφέρει καλύτερη εκπαίδευση σε σχέση με την εκμάνθηση ηλεκτρονικών υπολογιστών στις χαμηλές βαθμίδες εκπαίδευσης φέρνοντας τους νέους πιο κοντά στις ψηφιακές εξελίξεις. Μία λύση για τα δημοτικά σχολεία θα ήταν και το πρόγραμμα του «one laptop per child». Πρόκειται για ένα φθινό φορητό υπολογιστή. Σκοπός του προγράμματος είναι να διανεμηθεί ένας σε κάθε παιδί, ήδη στο Πανεπιστήμιο Πατρών γίνεται προσπάθεια ένταξής του στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα.

Τέλος, αυτή η διπλωματική εργασία οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι ελληνικοί εκδοτικοί οίκοι γνωρίζουν ότι το ηλεκτρονικό βιβλίο είναι μια αναπόφευκτη, μελλοντική εξέλιξη. Απλά ακόμα διανύουν ένα μεταβατικό στάδιο προσαρμογής, η θέληση υπάρχει, καιρός είναι να γίνει και πράξη.

«Το είδος που καταφέρνει να επιβιώσει δεν είναι ούτε το πιο δυνατό, ούτε το πιο έξυπνο. Αλλά αυτό που προσαρμόζεται πιο εύκολα στην αλλαγή.» Κάρολος Δαρβίνος

“It is not the most strongest of the species that survives, nor the most intelligent that survives. It the one that is most adaptable to change. ” Charles Darwin

Βιβλιογραφία

1. Barron, P. (2011). 'The library of the future: Google's vision for books'. *Learned Publishing* pp. 197-201.
<http://utpjournals.metapress.com/content/u330r0h17p64/?p=88947228d5874c5fa543b9c35c41b749&pi=0>
2. Grensil, L. (Μάιος 2012). Who needs a publisher? Exploring self-publishing from content creation to distribution. *E-content*. Διαθέσιμο σε: <http://www.econtentmag.com/Articles/ArticleReader.aspx?ArticleID=82273&PageNum=1> (Ανακτήθηκε 5 Μαΐου, 2012).
3. Godine, D. (2011). 'The Role and Future of the Traditional Book Publisher'. *Publishing Research Quarterly* pp. 1-6.
4. Kulesz O. (2011). 'Digital Publishing in Developing Countries: The Emergence of New Models?'. *Publishing Research Quarterly* pp. 1-10.
5. Mollet, R. (Απρίλιος 2012). The digital world has invigorated publishing, not doomed it.. *The guardian*.
Διαθέσιμο σε: <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2012/apr/26/digital-world-publishing-industry> (Ανακτήθηκε 23 Απριλίου, 2012).
6. Schroeder Rebecca, Tom Wright, (2011) "Electronic books: a call for effective business models", *New Library World*, Vol. 112 Iss: 5/6, pp.215 – 221
7. Tellis, A. E-books help the environment one download at a time. *National Geographic*. Διαθέσιμο σε: <http://newswatch.nationalgeographic.com/2012/04/10/ebooks-help-the-environment-one-download-at-a-time/> (Ανακτήθηκε 15 Νοεμβρίου 2011).